HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Minahassa Comité. — Aan den vooravond. — Nagekomen Berichten. — Mevrouw A. F. J. Fock-Diemont. — Indrukken en Herinneringen. — De a.s. grootsche Koloniale Manifestatie te Parijs. — Nog eens: de Curaçaosche belastingpolitiek. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Van onze adverteerders. — Berichten der Afdeelingen. — Mededeelingen. — In Nederland aangekomen verlofgangers. — Met pensioen. — Mutatiestaat van 29 April tot 6 Mei 1931.

Minahassa Comité.

De loterijen.

De uitloting voor het Oostelijk Minahassa comité had op Woensdag 29 April j.l. te Apeldoorn plaats.

De hoofdprijs voor een reis à f 1000.— viel op no. 29059,
de tweede prijs „ „ „ „„ 500.— „ „ „ 24233,
de derde prijs „ „ „ „„ 250.— „ „ „ 24019,
de vierde prijs „ „ „ „„ 250.— „ „ „ 38777,
de vijfde prijs „ „ „ „„ 250.— „ „ „ 13357.

Uitlotingslijsten, kostende f 0.10 zijn verkrijgbaar bij den heer J. C. Baars, Jagersweg 42, Apeldoorn, aan wien verzocht wordt de loten, waarop prijzen gevallen zijn, te willen toezenden, opdat die prijzen aan de winnaars kunnen worden overgemaakt.

Door omstandigheden was het onmogelijk de uitloting voor het Noordelijk Minahassa comité op Dinsdag 28 April te houden. Dit zal thans geschieden op Dinsdag 12 Mei a.s. ten kantore van Notaris Th. C. L. Smit, Keizersgracht 443 te Amsterdam.

Voor het bestuur,

F. VAN PESKI, Voorzitter.

Aan den voor-avond.

Den 6den dezer zal dan, volgens het officieele programma, de Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs, met den noodigen staat en plechtigheid, geopend worden. Het was daarom niet onaardig om, vijf dagen slechts vóór de groote gebeurtenis, eens een heel vluchtigen blik te werpen over het terrein en tevens meer in 't bijzonder te zien hoe onze Koloniale afdeeling „le Pavillion Hollandais" er voor staat.

Wat het terrein der geheele tentoonstelling met wat er reeds op verrezen is betreft, geeft het den indruk alsof het nog wel een dag of 10 à 14 zal nemen, alvorens alles werkelijk *gereed* is. Toch kan men zich daarin vergissen, hoewel het in dit geval niet anders mogelijk schijnt. Ik herinner mij, dat op den dag vooraf gaande aan dien van een weliswaar véél kleinere tentoonstelling, die van den Utrechtsche vóórjaars Jaarbeurs, het er ook naar uitzag of men nog dagen werk zou hebben, voor alles behoorlijk in orde was. En toch, den volgenden dag, was alles in de puntjes gereed. Zoo kan het ook hier gebeuren, waar naar evenredigheid meer handen en krachten ter beschikking staan, dan toenmaals te Utrecht. Maar dien indruk, krijgt men bij 't zien van wat er nog ontbreekt, niet, ja veeleer een, dat ook deze tentoonstelling, gelijk hare voorgangsters, het „professorale kwartiertje" hard noodig heeft en ten volle zal benutten.

Bijzonder gunstig steekt daarbij af, ons pavillioen; dat komt op tijd klaar; althans het hoofdgebouw met de bijgebouwen, als bouwcomplex. Wat de inzendingen betreft, helaas voor een groot deel die van de N. V. Boeatan, die hebben geen veine. Drie wagons waren voor dagen en dagen zoek en toen ze eenmaal gevonden waren, bleken zij terecht gekomen bij een douanestation, dat géén instructies had ze door te mogen laten. Dus werden ze vastgehouden en is men nu al weder meerdere dagen daarna bezig om dat douanestation langs officieelen weg duidelijk te trachten te maken, dat het die wagons door mag sturen naar Parijs, zonder op de betaling van de, zeker reeds opgemaakte en geboekte, inklaringsrekening te wachten. De puzzle voor het betrokken kantoor zal dan wel hierin liggen, hoe die boekingen nu ongedaan te maken of een compenseerende post daar tegenover te stellen. Voorwaar een hersenkronkeling, die niet gemakkelijk op te lossen is. Intusschen zit „Boeatan" te wachten, te popelen, te stampvoeten, te briessen en te.... o, neen, 't zijn dames; het „en te...." bleef dus achterwege en meer geladen dan gelaten wachten zij dus af 't oogenblik, dat het de eene administratie gelukt zal zijn haar collega tot doorzenden der wagons te bewegen. Van af den hoofd-weg gezien, maakt ons pavillioen, achter een ruim plantsoen met eenige typische inlandsche wachthuisjes er in gelegen, een mooien karaktervollen indruk, welke nog verhoogd wordt door het weinig zeggende der pavillioens van andere naties ter weerszijden. De roode baksteen van den gevel, vakkig gevat in de gebeeldhouwde, grijze tufsteenomrandingen en kroningen, is uitstekend nagebootst. Het zwart van het atappe dak en van de sierlijke, zeven daken oprijzende torentjes kleurt harmonieus en is uitstekend in stijl met 't battaksch-menankabouwsche kampong complex, aan de andere zijde van den hoofdweg, recht tegenover den hoofdingang van het pavillioen.

Drie flinke deur-openingen, voor elk waarvan een marmeren trap van een tiental treden, geven toegang tot den ruimen vóórhal, bevloerd door groote, wit marmeren platen, zwart geaderd. Aan het eind van den voorhal, juist tegenover den middelsten ingang, een bronzen buste van H. M. de Koningin; ter weerszijden expositiezalen, evenals verder naar achter. Ter linkerzijde van het hoofdgebouw, geeft de gespleten poort toegang tot het voorplein van een balische poeri, dat aan het einde afgesloten wordt door een muur waarin, in het midden en in den as van den gespleten poort, de gesloten poort met zijn gebeeldhouwde steenen wachters. Zoo maakt het uiterlijk van het geheel een lieflijk statigen indruk, terwijl de harmonie der kleuren van rood en grijs, gekroond door zwart, een hoogst aangenaam contrast vormt met het eeuwig, altijd witte van tentoonstellingsgebouwen. Een ding werkt storend voor een goed overzicht van het geheele front, t. w. een groep van een vijftal boomen juist vlak vóór den midden-ingang en het is jammer dat, ten spijt van alle moeite daarvoor gedaan, geen vergunning kon verkregen worden om die te verwijderen.

Nederlandsch-Indië en Nederland als koloniale mogendheid komt hier goed voor den dag en zal op tijd gereed zijn. De heer Moyen mag tevreden zijn. Een woord van hulde is hier alleszins gepast, tot slot van deze korte, vluchtige schets, aan den vóóravond van het groote gebeuren.

S.

—O—

Nagekomen Berichten.

Leden van „Oost en West"

Doet Uwe inkoopen bij de leveranciers, die het „Koloniaal Weekblad" door adverteeren steunen. Tracht vertrouwde firma's op te wekken tot plaatsing van annonces in het „K. W.". Ook daarmede steunt gij de belangen van de Vereeniging.

De a.s. grootsche Koloniale Manifestatie te Parijs.

Op Vrijdag 8 Mei worden de paviljoens, aan de Nederlandsche overzeesche gewesten gewijd, geopend.

De koloniale wereldtentoonstelling in het Bois de Vincennes, op de in weelderigen lentetooi rijk prijkende oevers van het meer van Daumesnil, heeft haar poorten geopend.

Het machtige werk door de groote koloniale mogendheden der wereld, — waaronder Nederland op schitterende wijze de tweede plaats inneemt — in haar overzeesche gewesten in vijf werelddeelen tot stand gebracht door een onvergelijkelijke energie en bewonderenswaardige krachtsinspanning, zal op deze tentoonstelling te aanschouwen zijn in den exotischen luister van verre en vreemde gewesten.

In een indrukwekkend kader van blanke paleizen en sierlijke paviljoens, van inheemsche dorpen met hun eigen bevolking, uit Azië en Afrika, uit Amerika en Australië, van oude tempels en wonderlijke huizen, zal men het feeërieke en schilderachtige van het koloniale leven, zooals zich dat in verschillende deelen der wereld manifesteert, terugvinden. En vooral ook wat in deze landen op economisch, cultureel en hygiënisch gebied werd bereikt, een volmaakt beeld der vele zegeningen, door het Westen aan primitieve volkeren gebracht. Fraaie décors en mozaïeken zullen voor onze oogen tooveren, al wat het woord „kolonie" in onzen geest vermag op te roepen aan licht en kleur en leven.

Geen goed burger der tweede koloniale mogendheid der wereld kan voor deze schitterende koloniale manifestatie, welke dezen zomer in Parijs te aanschouwen valt, onverschillig blijven. Men zal er een volledig en vóór alles ook een levend beeld aantreffen, van wat in Nederlandsch Oost- en West-Indië tot stand werd gebracht. Alleen reeds daarom is het bijna plicht, dezen zomer „le tour du monde en un jour" in het Bois de Vincennes te volbrengen.

Onze koloniale activiteit, in het belang der volkeren in tropische landen aan Nederland's zorgen toevertrouwd, kan er slechts wel bij varen.

Mevrouw A. F. J. Fock-Diemont †

In het laatst der vorige week overleed te 's Gravenhage, na een korte ongesteldheid, mevr. A. F. J. Fock—Diemont, echtgenoote van den oud-gouverneur-generaal dr. D. Fock. In de laatste maanden van zijn landvoogdelijke periode was mr. Fock in het huwelijk getreden en aan de liefdevolle toewijding waarmede mevr. Fock haar echtgenoot ter zijde stond in de jaren na zijn terugkeer, is het zeker voor een belangrijk deel te danken, dat de oud-landvoogd zich hier te lande opnieuw op zoo velerlei gebied verdienstelijk heeft kunnen maken.

Het Hoofdbestuur van „Oost en West" betuigt zijn deelneming in het smartelijk verlies, dat den oud-gouverneur generaal heeft getroffen.

Nog eens de Curaçaosche belastingpolitiek.

De Redactie van het K. W. is zoo vriendelijk geweest mij in het nummer van 5 Februari j.l. plaatsruimte te verleenen voor eenige — reeds in het laatst van 1930 opgestelde — beschouwingen over Curaçaosche belastingaangelegenheden, meer speciaal over de belastingpolitiek ten aanzien van de drie bovenwindsche eilanden gevoerd, d.w.z. ten aanzien van St. Maarten (Ned. gedeelte), St. Eustatius en Saba. Wanneer ik thans op dezelfde aangelegenheden — welke belangrijker zijn dan misschien h.t.l. wordt ingezien — nog eens terugkom, dan geschiedt dit niet bij wijze van polemiek — de Amigoe di Curaçao nam mijn artikel in zijn geheel over, maar leverde er geen commentaar op — doch omdat thans meer gegevens beschikbaar zijn dan mij indertijd ten dienste stonden.

In de eerste plaats is thans en ook h.t.l. verkrijgbaar de index op het Curaçaosch Publicatieblad van 1930, waaruit blijkt, dat in genoemd jaar geen wettelijke maatregelen zijn tot stand gekomen tot verdere afschaffing van belastingen voor de B. W. E.; inkomstenbelasting, invoerrechten en accijnzen bleven dus ook voor die eilanden bestaan. Wat dan wel de publicatie van het Ministerie van Koloniën van October 1930, dat in Curaçao invoerrecht alleen geheven zou worden op de eilanden Curaçao, Aruba en Bonaire, te beteekenen had, doet derhalve voor de beoordeeling van het beleid daarginds niet meer ter zake; hoogstens kan de exporthandel er belang bij hebben op dit punt nader te worden ingelicht.

Hoofdzaak is dat aan het fameuze plan van 1927 om de B. W. E. van alle eenigszins belangrijke belastingen vrij te stellen — een plan, dat noch ginds, noch h. t. l., ooit aan ernstige openbare behandeling is onderworpen geweest — geen verdere uitvoering werd gegeven dan voor zoover betreft de grond- en gebruiksbelastingen, de minst beteekenende der groep.

Verder kunnen belangstellenden in het moederland thans beschikken over het ontwerp der voorloopige Curaçaosche begrooting voor 1932, waaraan als gewoonlijk is toegevoegd een staat, vermeldende de opbrengst der middelen en inkomsten gedurende de laatste vijf jaren — in dit geval dus tot en met 1930 — en deze staat bevat wederom een aantal leerzame cijfers.

Dat op St. Maarten en op St. Eustatius in 1930 nog grondbelasting en gebruiksbelasting binnenkwam, hoewel de verordening waarbij die beide heffingen voor de B.W.E. werden afgeschaft op 1 Januari 1929 in werking was getreden, behoeft geen verwondering te wekken, immers achterstalligheid in het betalen van directe belastingen was in Curaçao altijd een gewoon verschijnsel.

Om diezelfde reden is het niet raadzaam al te positieve conclusies te trekken uit het feit, dat — voor zoover half Februari 1931 vastgesteld — gedurende 1930 aan inkomstenbelasting op Saba

Indrukken en Herinneringen

door

PIM PERNEL.

III.

VOORSPELLING.

Hans was eerste luitenant bij het wapen der infanterie van het N.-Indische Leger. Daar moet men niet te licht over denken, want dat deed Hans zelf ook niet. Hij kende aan zijn stand en werkkring 'n gepaste waarde toe en aan zichzelf eveneens. Uit plichtsgevoel maakte hij van zijn dienst en reglementen geen sinecure. Hij studeerde in zijn vak, had pleizier in militaire zaken. En daardoor kreeg hij gaandeweg hoogere aspiraties dan vele zijner collega's, die op de klok af hun dienst deden en verder dansten, 'n partijtje maakten en geen boek inkeken. Om die vele goede kwaliteiten was hij dan ook bevorderd tot adjudant van den garnizoenscommandant.

Zooals dat meer gaat, volgde op een goeden dag een overplaatsing, gelukkig naar Java en naar een bergklimaat.

En zoo vertrok hij dan met z'n jonge vrouw en maakte van de hem nog resteerende verlofdagen gebruik om 'n familielid te bezoeken, dat aan het hoofd van 'n koffie- en rubberonderneming stond. Daar zou hij de Kerstdagen en het oude jaar doorbrengen.

Op de voorgalerij van de ruime administrateurswoning zat men na het avondeten rustig te praten. Hans besprak met den heer des huizes de dienstzaken, die hij zoo juist achter den rug had en de mogelijkheden, die hem nu voor den boeg stonden; de beide dames onderhielden zich over de inrichting in het nieuwe garnizoen.

„Of we er lang zullen mogen blijven?" vroeg Hans.

„Dat is te hopen, het is 'n heerlijk klimaat", zeide de gastheer.

„En je hebt er 'n pracht van rozen, alsof je bij Nongka Djadjar woont en even koele avonden als wij hier op ons "koffieland", voegde diens vrouw er aan toe.

„Toch liggen jullie hier nog 235 voet hooger", zei Hans.

Z'n gastheer lachte: „Je bent nog altijd 't zelfde secure broekje, zeg!"

„Uw dienaar", boog de ander terug, „jammer dat ik absoluut niet secuur ben wat mijn verblijf daar betreft. Ik heb m'n oude vriend Henri, die nu bij den staf is, te Batavia gesproken en hij meende, dat ik er wel een jaar of vijf en misschien drie zou kunnen blijven, misschien wel tot ik majoor word, maar daar is geen peil op te trekken, zooals je wel weet."

„En kindlief, hebben jullie al meubels?" vroeg de gastvrouw, zich tot het jonge vrouwtje richtend.

„Nee, we hebben op Medan vendutie gehouden en nu wil Hans morgen naar Soerabaja, om bij Koe Tjin Tek te kijken, of hij niet 't een en ander kan krijgen in djati of in namaak-oud-Portugeesch, dat maakt die Chinees heel leuk na."

„Zeg mannie, zeg jij 's wat, wat denk jij er van? Je zegt zoo weinig, heb je soesah op den kebon?" vroeg de gastvrouw.

„Ik zit te piekeren", zei de aangesprokene, stak Hans de stopflesch met sigaren toe en recommandeerde: „Die lange die kan ik je aanraden, ik heb net weer 'n partijtje in blikken kistjes aangekregen, met ongebluschte kalk houden ze zich zelfs hier boven heel goed.

„Toe mannie", hernam z'n vrouwtje, „waar pieker je toch over? Hij denkt heelemaal niet aan sigaren", zei ze tot haar vriendin, „ik ken hem."

„Je hebt gelijk, je hebt schoon gelijk", zei de gastheer en zich tot zijn gast wendend vroeg hij plotseling, hem met tintelende oogen aankijkend: „Zeg 's, Jantje Secuur, jij vindt natuurlijk alles wat waarzeggerij of profetie betreft, klinkklare, dubbelgebeide nonsens, wat? En toch zou je maar wàt graag 's weten, wat het Nieuwe jaar je brengen zal, dat spreekt."

Hans knipte zijn oogleden even dicht, deed 'n trek aan z'n sigaar, keek den vrager stil aan en antwoordde langzaam: „Dat is te zeggen. Ik heb er weinig of niets over gelezen, nooit de proef mee zien nemen en geloof er dus niet aan, weet er feitelijk niet veel van, maar ik heb er in elk geval genoeg van gehoord, om er niet om te lachen. Ik sta er vrij neutraal tegenover, zooals tegenover zooveel vreemde dingen hier in Indië."

„Nou dan, waarde vrind, als dàt zoo is dan wil ik je 'n voorstel doen."

„En dat is?" zei Hans weer, koeltjes gereserveerd.

„Dat jij, alvorens je inboedel te gaan koopen of zelfs ook maar met iemand te spreken in je nieuwe plaats van bestemming, eerst eens met mij op bezoek gaat bij onze raden ajoe, 'n hoogst beschaafde oude Javaansche vrouw, die in zeldzame mate de gave van helderziendheid bezit. Zij woont hier in dat groote, mooie inlandsche huis op de hoofdplaats, dat uitziet op den aloon aloon, je bent er langs gereden op weg naar boven. Willen we er voor morgen eens belet vragen?"

nog niet één vijfde werd ontvangen van hetgeen in 1929 binnenkwam, op St. Eustatius bijna 30 % meer dan in 1927, maar ruim 39 % minder dan in 1926, op St. Maarten ruim 40 % meer dan in 1928, maar bijna 50 % minder dan in 1927.

Wanneer wij verder zien dat het invoerrecht — per hoofd der bevolking berekend — op St. Maarten en op Saba ongeveer evenveel opbrengt, maar op St. Eustatius belangrijk minder, dan zullen wij uit dit verschil wel de gevolgtrekking mogen maken, dat op laatstgenoemd eiland meer levensmiddelen worden geteeld voor eigen behoefte dan op de beide andere eilanden. Van veel meer beteekenis is het dat voor alle drie de eilanden de absolute cijfers voor 1930 niet alleen geen verminderde koopkracht demonstreeren, maar zelfs — vergeleken met die der onmiddellijk voorafgaande vier jaren — gunstig zijn. Wanneer men nog iets verder teruggaat en de op het invoerrecht betrekking hebbende cijfers vergelijkt over de jaren 1922 tot en met 1930, dan verwondert men zich meer dan ooit over de in 1927 gegeven motiveering van het voorstel tot afschaffing van deze en andere belastingen voor de B. W. E.

Meer dan eenig ander belastingcijfer verdient de aandacht dat van den accijns op gedistilleerd en dat niet alleen voor zoover betreft de accijnsinkomsten op de B. W. E., maar ook wat aangaat die op de benedenwindsche; de vraag of Curaçao en Aruba op de olie drijven dan wel op den jenever is niet zoo ongerijmd als zij misschien wel lijkt.

Op Bonaire — waar wel iets meer, maar niet zóó veel meer geld onder de menschen is gebracht als op de beide laatstgenoemde eilanden en waar géén groot aantal ongetelde toevallige gasten meedrinken — werd in 1925 een bedrag aan accijns geheurd, dat overeen zou komen met een gebruik van pl.m. 13 Liter gedistilleerd à 50 % per hoofd; voor 1930 komt de berekening uit op pl.m. 5 Liter. Voor laatstgenoemd jaar volgen dan Saba met pl.m. 3½ L., St. Eustatius met pl.m. 1½ L. en St. Maarten met ongeveer één kwart Liter per hoofd.

N.B. Het verbruik in Nederland bedraagt — volgens de veraccijnsde hoeveelheid — ongeveer 2 Liter per hoofd.

Vreemde verhoudingen, zou men zeggen, maar wanneer in Curaçao de accijns op gedistilleerd abnormaal veel opbrengt, dan dient onmiddellijk gedacht te worden aan de mogelijkheid van wederuitvoer naar gebied waar het Amerikaansche drankverbod geldt — met opoffering, ten bate van de Curaçaosche openbare kas, van de f 1.20 per Liter accijns — en wanneer de opbrengst abnormaal laag is, aan frauduleuzen invoer op groote schaal voor inheemsch gebruik.

Wat de eerste mogelijkheid betreft — uitvoer van bootlegwhiskey — valt nog wel het een en ander op te merken, speciaal ter bekeering van hen, die mochten meenen, dat de groote Noordamerikaansche republiek maar zelf voor de uitvoering harer wetten moet zorgen. Dit argument is n.l. maar tot op zekere hoogte steekhoudend; Nederland en andere maritieme mogendheden hebben b.v. moeten toegeven aan den eisch der V.S. betreffende de erkenning der twaalfmijlslijn, ten einde dringend wenschelijke faciliteiten te kunnen verkrijgen ten aanzien van dranken behoorende tot den proviandvoorraad of de doorvoerlading aan boord van Europeesche schepen in de havens der Unie. Onnoodig daarentegen — en in verschillende opzichten bedenkelijk — was de Curaçaosche maatregel van 1923 met betrekking tot de landingscertificaten, een maatregel echter geheel in de lijn van het toenmalige bestuursbeleid, welks kracht vooral gelegen was in het vinden van „gemakkelijke" oplossingen.

Tot voor ongeveer een jaar geleden trok ook Canada — een land dat ook door zijn federale douaneregelingen en provinciale drankwetgeving in heel andere omstandigheden verkeert dan Curaçao — geldelijk voordeel uit wetsovertreding in een bevriend land. Thans is aan dezen misstand „at the unofficial request of Washington" een einde gemaakt, waardoor de Canadeesche fiscus miljoenen dollars moet derven aan ongerestitueerde accijns op naar de V. S. uitgevoerde dranken, terwijl de accijnsvrije uitvoer naar de Fransche eilanden St. Pierre en Miquelon sterk is toegenomen, zoodat het resultaat voor de V.S. wel dubieus zal zijn. Maar „the Canadian Government is cleared of the charge of coöperating indirectly with bootleggers, a charge that was freely aired by Dry elements in the old days" (droogheidsvoorstanders in Canada zelf natuurlijk). „Simultaneously the relationship between the Canadian authorities and the republic is clarified".*).

Niet alleen echter dat het „ieder voor zich" in de moderne internationale samenleving niet meer opgaat, maar het spreekt van zelf dat er bij het voorkomen van vechtpartijen tusschen eigen onderdanen en Amerikaansche coastguards en prohibitionagents ook een nationaal belang is betrokken. In dit verband moge nog even in herinnering worden gebracht het geval van eenige jaren geleden van den op Curaçao thuisbehoorenden schoener Elena, in de buurt van Porto Rico beschoten; gevolg één doode en één gewonde.

Tot zoover de kwestie van den uitvoer van sterke dranken van af onze Nederlandsche Antillen, naar gebieden waar de drankwet der V.S. geldt, en uitvoer welke voor het Nederlandsche gedeelte van St. Maarten niet meer loonend schijnt te zijn, omdat het Noordelijke — Fransche — gedeelte van dit eiland, waar de exporteur geen rechten behoeft op te offeren, zooveel goedkooper kan leveren. Het bedrag echter van den door den Nederlandschen fiscus op St Maarten ontvangen gedistilleerdaccijns is niet dáárom alleen zoo uiterst gering, maar ook omdat de eigen bevolking te kust en te keur over de landgrens gesmokkelden drank kan koopen, waarvoor ook op Fransch grondgebied geen rechten zijn betaald. Rum b.v. uit Martinique en Guadeloupe wordt in het Fransche gedeelte van St. Maarten vrij van rechten ingevoerd, evenals wijn en cognac uit Frankrijk. Werden dus, zoo redeneert men allicht, invoerrechten en accijnzen voor de Nederlandsche B.W.E. afgeschaft, dan zouden ten eerste die eilanden — en vooral Nederlandsch St. Maarten — niet

Een goed koopman moet groot genoeg, ruim genoeg, verziende genoeg zijn om het heele terrein te overzien en dan als een bolwerk staan te midden van de verwarringen en angsten van zijn tijd. Een succesvol koopman moet zijn een wetenschappelijk man, een staatsman, een hervormer, een behartiger van sociale belangen en een oplosser van industriëele problemen. (John Wanamaker, door een president der Ver. Staten „de grootste koopman van Amerika" genoemd).

„Daar is geen enkel bezwaar tegen", zei Hans, „baat het niet, dan schaadt het niet, en ik ben tóch wel nieuwsgierig, je kunt 't immers nooit weten."

Dien volgenden dag zou de raden ajoe hen in den vooravond gaarne ontvangen, was het antwoord op de inmiddels gezonden boodschap.

En zoo reden Hans en zijn gastheer in den vallenden schemer naar 't ruime, keurig gebouwde Inlandsche huis, werden met de noodige hormat door de bedienden ontvangen en namen plaats in de Europeesche stoelen van een tusschengalerij. Bijna onmiddellijk daarop kwam de Inlandsche dame, in sarong en fraai geborduurde witte kabaja gekleed, binnen, maakte kennis met Hans en verzocht den heeren weer plaats te nemen.

Nu leidde de planter 't gesprek in. „Deze heer", zeide hij, „zou zoo gaarne eens willen weten hoe zijn toekomst zal zijn in het komende nieuwe jaar."

De gedistingeerde figuur van de oude vrouw knikte eens zachtjes met het mooi geprofileerde smalle hoofd, de diamanten oorknoppen ketsten even lichtjes van rooden en groenen weerschijn in het schemerige vertrek, over de sampirans heen flauwtjes belicht door de lampen van de voorgalerij welke de bedienden bezig waren geruischloos aan te steken.

Zij ging recht tegenover Hans zitten, keek hem diep in de oogen, daarop begon haar blik als te vertroebelen, het was alsof zij inwendig zag, ver weg.... toen vestigde zij haar blik op 'n kopje water, dat op tafel stond, bleef dat fixeeren.

Zoo bleef zij zwijgen, twee, drie, misschien vijf minuten. Toen sprak zij: „Uw vriend is militair, hij heeft vaak moeilijkheden, zal daar in de nieuwe plaats ook moeilijkheden krijgen, maar dat zal voorbijgaan, hij blijft daar maar kort, héél kort, reist dan over zee."

Toen wachtte zij even, zuchtte diep, streek met de ivoorkleurige fijne handen over het zacht gewelfde hooge voorhoofd en vervolgde, bijna toonloos in zichzelf sprekend: „Uw vriend heeft 'n echtgenoote, zij zal niet mee reizen over zee, de chef van uw vriend zal dalen en weggaan. En ook voorzie ik 'n groot vuur, maar uw vriend stijgt hooger, hem zal het goed gaan."

Nu zweeg de monotone stem, het was doodstil, buiten ruischte de wind door de waringins.

Toen, als 't ware weer tot zichzelf komende, streek zij zich opnieuw over de oogen, effleureerde het stille Hindoeprofiel, benedenwaarts doorstreelend tot aan de kin, opende toen de donkere oogen en wendde zich dan, na een diepen zucht tot den planter met een alledaagsche vraag over het weer.

De séance was afgeloopen. Beleefdheidshalve gingen de heeren nog een kwartiertje op de groote voorgalerij zitten, namen toen afscheid en reden in de buggy naar de onderneming.

„Wel, wat denk je er van?" vroeg ten slotte de planter. „Geef je er iets om? of... wat denk je?"

De vrouw heeft in elk geval 'n diepen indruk op me gemaakt," antwoordde Hans.

„En ga je morgen in Soerabaja meubels koopen?"

Hij aarzelde even. „Nee", zei hij, „dat kan ik altijd nog doen."

Vijf dagen later kwamen zij in het nieuwe garnizoen waar ze voorloopig logies bespraken in het hôtel. Hans werd door een overste allerhartelijkst ontvangen, bleef bij hem rijsttafelen en den volgenden morgen reeds nam hij inzage van zijn dienstzaken.

Toen de overste hem vroeg: „Gaat u straks vóór het eten nog even mee naar de Soos?" antwoordde Hans: „'t Spijt me overste, maar ik moet me eerst hier wat inwerken." Ook de twee daarop volgende dagen bleef Hans bijna den geheelen dag met zijn neus in de papieren en de cijfers.

„Zeg 's luitenant," zei de overste op den vierden morgen, „kom nu 's mee gezellig 'n partijtje maken, zeg en à propos, je moet ook lid worden van onze zangvereeniging en als 't kan secretaris van onze leestrommel."

Maar Hans bedankte kort en afgemeten, maakte zich er af.

'Avonds liet hij zich aandienen bij zijn chef, dien dag had hij de overtuiging gekregen, dat zijn voorganger de administratie had verwaarloosd, dat de boeken achter en in de war waren en dat de chef, die van 'n gokje hield, geen voldoende toezicht had gehouden op het beheer.

Na 'n korte inleiding zei Hans: „Overste, ik heb u iets te zeggen, maar u moet het niet ten kwade duiden."

„Spreek op kerel", zei de chef joviaal nog doende.

„Ik heb u iets zéér onaangenaams te zeggen, overste, maar ik herhaal...."

„Spreek gerust vrij uit", zei de ander, nu ernstig wordende.

„Welnu dan, overste, ik moet u meedeelen dat u, als de kolonel hier Maandag komt, uw ontslag krijgt en daar wilde ik u alvast op voorbereiden", besloot Hans en bleef, den ander strak aanziende in de houding staan.

Laat mij kort zijn, de voorspelling kwam geheel en al uit!

Dienzelfden avond brak er brand uit in de Kota. (Dat was dus het groote vuur).

De overste werd uit den dienst ontslagen en Hans werd mede wegens zijn flink ingrijpen in de voor hem geheel vreemde zaken, opgeroepen naar Batavia en daarop opnieuw overgeplaatst naar Atjeh.

(Dat was dus de voorspelde reis over zee.)

Maar zijn vrouwtje, voor wie hij al passage genomen had, moest om gezondheidsredenen eerst nog een tijdlang op Java achterblijven. (Ook dát kwam dus uit.)

En de meubels voor den inboedel waren gelukkig nog niet aangekocht, want och, al geloofde je er niet aan, je kon het toch nooit weten, ook al ben je nog zoo'n Jantje Secuur.

(Nadruk verboden).

meer zoo in het nadeel zijn ten opzichte van Fransch St. Martin, wat betreft de levering van whisky voor den frauduleuzen invoer op Porto Rico, maar de inheemsche Nederlandsche bevolking — van St. Maarten althans — zou er niet door worden verleid tot grootere consumptie, omdat ook tegenwoordig niet veraccijnsd gedistilleerd in ruime mate te verkrijgen is.

Natuurlijk gaat deze redeneering mank, ten eerste al omdat de hooger bedoelde argumenten niet — of lang niet in dezelfde mate — gelden voor St. Eustatius en Saba. Ten tweede omdat smokkelaars zich gewoonlijk goed laten betalen en het niet hetzelfde is of specifiek Fransch gedistilleerd in het Nederlandsche gedeelte van St. Maarten kan worden binnengesmokkeld, dan wel of alle gedistilleerd van alle herkomsten, op alle drie de B. W. E. frank en vrij zou kunnen worden ingevoerd.

Op zich zelf is dat smokkelaarsbedrijf op St. Maarten — dat zich ook niet juist tot gedistilleerd behoeft te bepalen — ook al heel bedenkelijk, niet alleen voor Nederland, maar ook voor Frankrijk, dat toch voor haar „geassimileerde” koloniën geen vrij verkeer handhaaft — onderling en met het moederland — ook opdat niet-Fransche gebieden er van zullen kunnen profiteeren. Dat er niets tegen dezen misstand zou vallen uit te richten laat zich nauwelijks denken.

Zij die — hoofdzakelijk in het belang van een vrijen dranken — voorstanders zijn van afschaffing voor de B. W. E. van invoerrecht en accijns — om nu over inkomstenbelasting enz. maar niet verder te spreken — beseffen wellicht niet welk een onberekenbaar nadeel vooral aan de gekleurde inheemsche bevolking zou kunnen worden toegebracht, wanneer aan hun verlangen werd voldaan. Bovendien, wat valt er meer te bereiken door die afschaffing dan een zekere opleving van den handel in sterken drank, tot voordeel alleen van enkele kooplieden, een opleving welke direct weder zou worden gevolgd door een inzinking, wanneer t. e. t. de partij der „natten” in de V. S. het pleit mocht winnen?

Onwillekeurig denkt men aan St. Eustatius in de tweede helft der achttiende eeuw: „een toevlucht en algemeene „stapel en spijskamer voor de in oorlog zijnde volken in deze gewesten”; voorwaar een weinig soliede basis voor permanente welvaart!

Gelukkig zijn er — ook op St. Maarten — nog vooraanstaande inheemschen, die zich bezig houden met de economische situatie der B. W. E. en daarbij niet de afschaffing van belastingen op den voorgrond stellen. Regeering en Bestuur evenwel hebben blijkbaar nog altijd niet kunnen besluiten om kleur te bekennen, ten minste een raming voor de B.E.W. der opbrengst van verschillende belastingen — welke nochtans tot dusver niet waren afgeschaft — werd nu voor de vijfde maal achterwege gelaten.

Weltfremdheit — en een duidelijke neiging om het zoeken naar the line of least resistance te vereenzelvigen met het begrip besturen — hebben aan het Curaçaosche beleid herhaaldelijk parten gespeeld, terwijl maar al te weinig is gebleken van pogingen van uit het moederland om door een krachtige leiding en een scherpe contrôle de zwakheid der organisatie aan den overkant te compenseeren. Het is uitsluitend deze heillooze situatie welke aan Nederland het schandaal van 8 Juni 1929 heeft berokkend.

Ook met betrekking tot de B. W. E. wachten zij die in een bekwame en arbeidzame Curaçaosche bewindvoering een groot Nederlandsch belang zien, nog steeds op de sprekende bewijzen welke er hen van zouden moeten overtuigen dat het oude verderfelijke regiem voor goed heeft afgedaan.

Gegegeven de halfslachtige houding waarin maar steeds wordt volhard ten aanzien van de belastingkwestie, valt het wel heel moeilijk op een grondige verbetering te blijven hopen.

W. R. MENKMAN.

April 1931.

*) Hon. Sir Henry L. Drayton, K. C., K. B. Chief Commissioner, Liquor Control Board of Ontario. Saturday Evening Post, 21 Maart d.j.

Van Week tot Week.

Van Maandag 27 April tot Zondag 3 Mei.

Het resultaat van de Volksraadverkiezing in kieskring II, Midden-Java is, dat gekozen werden de heeren Wiranata Koesoema, Koesoemo Oetoyo en Gondo Soebroto. Aangezien eerstgenoemde eveneens werd gekozen in kieskring I, moet hij zelf beslissen welken zetel hij aanvaarden zal.

De Southern Cross, die de eerste luchtmail van Australië naar Engeland vervoert, is den 27sten April te Koepang gearriveerd en den volgenden dag verder gevlogen.

De algemeene vergadering van de Partei Nasional Indonesia te Batavia gehouden, heeft besloten de partij te ontbinden.

Tot burgemeester van Medan is benoemd mr. J. M. Wesselink, burgemeester van Buitenzorg.

Den 27sten April, 's middags, heeft in het gebied van Moentilan (tusschen Jogja en Magelang) een hevige modderbandjir in de Kali Batang, komende uit het gebied van den Merapi, het doorstroomingsprofiel van een brug van den waterstaat en een ijzeren spoorbrug van de Ned.-Ind. Spoorweg-Mij., weggeslagen. Ook de brug over de Kali Lamat en de postweg werden zwaar beschadigd.

Alle verkeer, behalve voor personenauto's, over den grooten weg (Semarang—Magelang—Jogja) was gestremd.

De Raad van Justitie te Soerabaja heeft den gezagvoerder van den Rotterdamschen Lloyd, die beschuldigd was van het niet zorgen dat er geen opium aan boord was, vrijgesproken op grond van de overweging, dat verdachte tijdens de aanhaling niet aan boord was. Tegen zijn vervanger, den eerste-officier, had een strafvervolging behooren te worden ingesteld.

De Kon. Paketvaart-Mij. besloot om behalve het s.s. Houtman ook het s.s. Tasman in dienst te stellen op de Java-Zuid-Afrikalijn, welke dus een geregelde maandelijksche dienst wordt.

Een comité, bestaande uit de heeren mr. Sartono, Angronsoedridjo, Manadisoewirjo en Soekemi, bereidt de oprichting voor van een Indonesische nationale volkspartij met als doelstelling de onafhankelijkheid van Indonesia en met het beginsel van „selfhelp”.

Wanneer men nu bedenkt dat Tabrani reeds doende was om een nieuwe partij te vormen, de Partij Rakjat Indonesia, die coöperatie in haar statuten vast legt, dan ziet men dus het zelfde verschijnsel zich herhalen, dat men ook bij het uiteenvallen van de Partei Kommunist Indonesia heeft kunnen opmerken: dat tegelijkertijd groepen van den rechter- en van den linker-vleugel der Inlandsche beweging zich gereed maken om de leden der ontbonden (of verboden) partij tot zich te trekken.

De voorzitter van het Suikersyndicaat, mr. J. Luyten, vertrekt 10 Juni met ziekteverlof naar Europa.

Naar verluidt heeft de Modjokerto-Stoomtram Mij. een monopolie verzocht voor het vervoer van personen in haar gebied, met verbod van autobusvervoer. De Directeur van Gouvernementsbedrijven adviseerde, door den Provincialen Raad te doen beoordeelen of een monopolie in het belang van de bevolking is.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Twee Tropische Filmen in Parijs.

Wij hadden het groote voorrecht verleden week in Parijs twee prachtfilmen te zien afdraaien, welke de indrukwekkende dieren- en plantenwereld der tropen tot onderwerp hebben en willen gaarne onze indrukken er van hier in 't kort weergeven, opdat de lezers van ons blad niet zullen verzuimen deze rolprenten te gaan zien, zoodra ze ook in ons land zullen worden vertoond.

De eerste, die wij zagen, is een film, door Paramount gegeven, en heet *Rango* — een afkorting van *orang-oetan* — een schitterend werk van *E. B. Schoedsack*, aan wien wij ook *Chang* te danken hadden. Speelde deze zich af in de bosschen van Siam, eerstgenoemde geeft het leven weer uit de oerwouden van Noord-Sumatra (Atjeh) en het blijkt, dat de natuur in beide landen niet zoo heel veel van elkander verschilt, doch in stede van de olifanten zijn hier de verscheurende tijgers de medeacteurs van kolonies groote apen, die dikwijls de grappigste streken uithalen en in zoo menig opzicht op menschen gelijken, ook in de uitdrukking hunner gezichten. Zoo onder anderen, wanneer eenige hunner binnendringen in de typische inlandsche woning van *Ali* en diens zoon *Bin*, waar niet alleen alle etenswaren gulzig worden opgesnoept, maar ook alle kleedingstukken en snuisterijen nieuwsgierig nagesnuffeld en de allerkoddigste scènes voorvallen.

En hoe prachtig is het levendige tafereel, waarin men een ontzettende massa dier vlugge dieren, beangst voor een tijger, in aller haast ziet vluchten over de glibberige steenen van een snelstroomende rivier! Er is een mooie climax in het werk, waarbij het toppunt bereikt wordt in een spannend gevecht tusschen den stevigen, sterkgehoornden karbouw en den sluwen tijger, waarbij tenslotte laatstgenoemde het onderspit delft, tot groote voldoening der toeschouwers.

In *Cinémonde*, het fraai-geïllustreerde, Fransche tijdschrift aan de filmkunst gewijd, lezen wij welk een groot artist en daarbij dapper en onvermoeid wetenschappelijk onderzoeker *Schoedsack* is en hoe hij op een reis in het binnenland van Brazilië in 1926, *Miss Ruth Rose*, eene Amerikaansche actrice, die uit liefde voor de wildernis onderzoekingsreizigster geworden was, ontmoette, hoe zij er toen samen op uit togen, trouwden en elkander nimmer hebben verlaten. Samen trokken zij door de wildernissen van Siam, door de oerwouden van Soedan, naar Egypte en door de bosschen van Sumatra, overal wetenswaardige landschappen en toestanden opnemend, met het ideale doel om deze, nog veel te weinig bekende landen nader te brengen tot ons allen, waarvoor wij hun niet dankbaar genoeg kunnen zijn.

Terecht merkte dan ook de Amerikaansche correspondent van „Het Vaderland", die dezelfde film in New York zag, o.m. op:

> „*Rango* is subliem tot in het superlatieve. Grandioos van fotografische opname en scenischen achtergrond. Kijk die beelden eens op uw gemak aan, die beboschte bergen en dalen, die meren en watervallen en voel dan eens niet den trots over ons Sumatra! Dat te zien is al een groot genot op zichzelf".

Daarna zagen wij in het nieuwe, zeer streng en toch rijk modern versierde theatre van het bekende Fransche dagblad *L'Instransigeant*, in de Rue Réamure, de niet minder grootsche en indrukwekkende film: *L'Afrique nous parle* (Wat Afrika ons te

zeggen heeft), opgenomen door twee ondernemende onverschrokken vrienden, de heeren *Paul Hoeffler* en *Walter Tuther*.

Bij een *interview* geven zij voor het weekblad „L'Hebdomadaire du Cinema" een interessant relaas van de onnoemelijk groote moeilijkheden, die zij ondervonden op hunne, daarom juist zoo bijzonder belangrijke tochten, door de nog nimmer voor Europeanen geopenbaarde binnenlanden van Midden-Afrika.

Dit groote, zwarte eiland bevat voor ons blanken heel wat wetenswaardigheden, zoowel wat de natuur als de bevolking betreft, te meer, daar het 't eenige land is, waar nog groote wilde dieren leven, n.l. leeuwen, rhinocerossen, buffels, giraffen, zebra's, panters, enz., naast olifanten en apen.

Het is meer dan indrukwekkend om te aanschouwen, hoe deze twee cinema-artisten, die slechts door enkele inboorlingen vergezeld waren, tot in de diepste wildernissen doordrongen en daarbij telkens met al deze beesten in aanraking kwamen. Heel wat keeren is het hun mogen gelukken, den majestueuzen koning van het woud voor hun camera te krijgen, zoowel alleen als in gezelschap van zijn vraatzuchtige leeuwinnen en hare welpen, in rust en in actie, altijd even interessant.

Een der lieflijkste tafereelen is wel dat van een tot heden onbekend meer, de verblijfplaats van tienduizenden rose flamingo's met hunne sierlijke felroode snavels, die door de hun vreemde menschelijke geluiden opgeschrikt, zich als in schitterende wolken over het blanke meer verplaatsen. Angstwekkend waren daarentegen de groote, onafzienbare zwermen sprinkhanen, die zich als een geweldige plaag over het land verspreiden en alles kaalvreten, geen blaadje, geen grashalmpje blijft er na hun bezoek over. En koddig is 't om te zien hoe nieuwsgierig de goedige giraffen met hunne uitgerekte halzen onbeweeglijk van nabij al het hun onbekende blijven aanstaren, ook zij eten de boomen kaal, zoover zij er bij kunnen, zoodat in sommige dier streken, het natuurschoon wel eenigszins te wenschen overlaat. Maar des te belangwekkender is 't om dit alles op getrouwe maar toch artistieke, wijze te zien weergegeven. De mooie film boeit van begin tot eind, want ook het doen en laten der inheemsche bevolking is goed weergegeven.

Zoo zagen wij o.m. ook de lievelingsvrouwen der Massaïs-stammen, waaronder goedgevormde menschen zijn; ook de mannen zijn welgebouwd en bedreven in de fraaie kunsten, o.a. der vrouwelijke sieraden, zooals bewezen wordt door de schitterende collectie halskettingen door deze schoonen gedragen, men mag wel zeggen getorst. Ook daar moet men er veel voor over hebben, mooi te zijn!

Er is een buitengewoon mooi geïllustreerd boekje verschenen, door *Gaston Chérou*, naar aanleiding dezer film geschreven, waarin bij de afbeeldingen van iedere diersoort een levendige beschrijving gegeven wordt, vol van allerlei wetenswaardigheden, hetgeen de filmvertooning des te interessanter en doeltreffender maakt.

Zeker een navolgenswaardig voorbeeld voor ons Nederlanders, bij de rolprent-vertooningen betreffende onze koloniën, opdat men ook thuis nog eens alle indrukken rustig kan verwerken en er opnieuw van genieten.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

De crisis.

Het bedrijfsleven heeft in het jaar 1930 den eersten schok van de crisis opgevangen; in 1931 zal het — n. h. i. van het *Soer. Hbl.* (16, 21 en 28/3, 3e bl. „Soer. Weekoverzicht", *B.*) — de beurt zijn aan de regeeringen der *verschillende landen*, welke met hun *opgeblazen budgets, groote schuldenlasten, veel te groote ambtenarenkorpsen* enz. den invloed der depressie op gevoelige wijze zullen ondervinden. Overal zal men op drastische wijze moeten bezuinigen, omdat deze op een veel te hoog prijspeil ingestelde budgets niet zullen kunnen worden gehandhaafd, nu wij weder op zelfs beneden het vooroorlogsche prijsniveau zijn aangeland; dit voert natuurlijk weder tot vermindering van koopkracht. Een goed deel der oorlogsliquidatie is nog nauwelijks verricht en de verdere liquidatie zal speciaal moeilijk zijn voor het jongere deel der huidige generatie, welke feitelijk slechts abnormale toestanden heeft gekend en niet de normale toestanden van vóór 1914 en nog veel minder die van vóór 1900 heeft

meegemaakt. Dat veel illusies in rook zullen opgaan, staat vast en tevens, dat het naar beneden brengen van den algemeenen loonstandaard, zoowel in het ambtelijke als in het particuliere nog heel wat voeten in de aarde zal hebben, hetgeen niet zal nalaten nog tal van malen de effectenbeurzen ten ongunste te beïnvloeden. De débâcles van 1914 en 1920 zijn slechts aan oorlogsinvloeden te wijten geweest; de laatste handelscrisis, waarmede een vergelijking mogelijk is, is die van 1907. Het jaar 1907 werd gevolgd door het depressiejaar 1908, doch in 1909 vond een algemeene opleving plaats, welke vrijwel aanhield tot 1913, toen alle symptomen er op wezen, dat de wereld opnieuw voor een crisis stond, die *toen afgewend* werd door den grooten oorlog en *welke crisis wij thans pas goed doormaken*, nog verergerd door de totale ontwrichting op ieder gebied, door den oorlog veroorzaakt.

Wij vestigen de aandacht op de *Deli Crt.* (17, 18 en 19/3 „Het crediet in de Inl. Volkshuishouding"; 16/3 „De beteekenis van het sparen"; 4de bl. „De oorzaken van de prijsdaling", prof. Cassel); *De Loc.* (16/3, blz. 7 „De economische toestand van Indië") en het *Soer. Hbl.* (9/3, 2de bl. „Crediet en Woeker"; 11/3 „Wat de actie verlamt", Smissaert; 17 en 27/3 „Alg. Commercieel overzicht", *B.*; 19 en 23/3, 2de bl. „Minahassazaken", Z.)

Ned.-Indië en Zuid-Afrika.

In 1652 was de Kaap de Goede Hoop de vestiging, die gaandeweg het voorportaal voor Indië werd. Daar aan de Kaap de Goede Hoop lag, voor wie naar Indië trok, het laatste stukje vaderland; en daar aan Afrika's Zuidpunt deed *Indië* een nieuw rijk ontstaan, en daar bij den Tafelberg staat het standbeeld van den stichter van Zuid-Afrika, van *Van Riebeeck*, als een symbool van die banden. Geheel verbroken zijn die banden nimmer, maar het Suez-kanaal liet er weinig van over. De handelsrelaties tusschen Indië en Zuid-Afrika zijn gering; de cultureele relaties nog geringer. Sterke sympathie kwam in Indië tot uiting tijdens den Boerenoorlog, doch sindsdien was van Indisch-Afrikaansche betrekkingen praktisch weinig sprake meer. „De Locomotief" heeft te Kaapstad een eigen correspondent; géén Afrikaansch blad heeft medewerkers in Indië. Kennis van Ned.-Indië ontbreekt in Zuid-Afrika nagenoeg bij allen. Voor de *Kon. Paketvaart Mij.* vormde de ongunst der tijden een aansporing om nieuwe wegen in te slaan. Volgens *De Loc.* (26/3, blz. 1) heeft de K. P. M. thans definitief besloten tot de opening van *een nieuwe scheepvaartlijn tusschen Ned.-Indië en Zuid-Afrika*. Voor invoer van koffie en thee uit Ned.-Indië is er een goede toekomst. Zoo importeerde *Brazilië* in Zuid-Afrika 25.820.000 (Eng.) ponden koffie in 1929 voor £ 821.000, tegen Ned.-Indië 702.000 pond voor £ 25.000. *Ceylon* voerde 9 millioen pond thee voor £ 650.000 naar Z.-Afrika uit, tegen *Ned.-Indië* 611.000 pond voor £ 29.000. *Britsch-Indië* zond in 1929 27 millioen pond rijst naar Z.-Afrika voor £ 416.000; Ned.-Indië niets! Rietsuiker kwam voor £ 144.000 uit andere landen, voor £ 22 uit Ned.-Indië. Omgekeerd komen voor invoer in Ned.-Indië uit Zuid-Afrika in aanmerking boter, visch in blik en bevroren, slachtvee (runderen, schapen), bevroren vleesch, versche vruchten, wijnen, champagne, likeuren, gedroogde vruchten, vruchten op water en jams. Ook steenkolen zijn voor Zuid-Afrika een belangrijk exportartikel. Het omslachtige, kostbare en ongeregelde transport van goederen tusschen de beide landen, dat een der voornaamste oorzaken is van het uiterst geringe handels-

verkeer, behoort spoedig tot het verleden. Het woord is thans aan de Ned.-Indische en Zuid-Afrikaansche handelaren! Z.-Afrika leent zich ook uitstekend voor *korte vacantiereizen* uit Ned.-Indië. De hotels zijn er niet duur, ze zijn comfortabel en het klimaat is er verrukkelijk. Te Kaapstad, Bloemfontein en Pretoria kan men bijna overal met het Hollandsch terecht, terwijl de Hollander in Z.-Afrika een goeden naam heeft en overal sympathie ontmoet.

Het *Soer. Hbl.* bepleit den wekelijkschen luchtvaartdienst Holland-Indië (17/3 „Bij een vliegpost-panne", *De Vuure*) en bericht de uitbreiding van het vrachtverkeer van Japan naar Indië (16/3, 3de bl. „Java en Japan").

Crisis-bezuinigingen.

In het voorstel der Regeering, dat als een overzicht van *crisis-beperkingen* den Volksraad is toegezonden, mist de *Java-Bode* (31/3 „Het snoeimes", *J. E. Jasper*) een werkelijk ernstige *versobering van de administratieve diensten*. De groote uitbreiding, welke in den loop der tijden de bureau-diensten hebben ondergaan, kunnen goeddeels op rekening gebracht worden van een te sterk doorgevoerde *specialiseering*. Er bestaat een wereld van ambtelijk detail-werk, met een bajert van ambtelijken sleur, welke voor ieder departementshoofd te overweldigend is, om er zelfs een matig overzicht van te kunnen krijgen.

Een ander bezuinigingsmiddel, waarop de „Java-Bode" (24/2 „De ambtenaarssalarissen) en het „Soer. Hbl." (25/3, 3de bl. „Salarisvermindering", *Insider*) reeds wezen, is de wijziging van *de bezoldigingsregeling volgens de B. B. L.* Onder de huidige omstandigheden vormt zij in sommige deelen een sterk contrast met de bezuinigingsnoodzaak. De regeling komt neer op een matige bezoldiging van de C-groep, een ruime bezoldiging van de B-groep en een ontstellend hooge bezoldiging van de A-groep. Het in aanmerking nemen van elk diploma en de medetelling van den diensttijd en de voorpraktijk bij de traktementsberekening volgens de B. B. L. kunnen leiden tot merkwaardig royale gevolgen. Ook is de overgang naar hoogere kolommen bij bevordering zeer voordeelig; de sprongen in de salarisverhoogingen zijn te snel. Salarisvermindering van landsdienaren is onnoodig, mits de fouten, die de salarisregeling aankleven, worden weggenomen.

De lijst der crisis-bezuinigingen geeft ten aanzien van twee andere belangrijke maatregelen (*verlaging van subsidies* en *uitstel van openbare werken*) aan, dat het snoeimes in het geheel niet of nog onvoldoende gehanteerd is. N. h. o. van den heer *J. E. Jasper* is het, — zoolang het snoeimes niet ten volle is gezet in de dingen, waarvoor het behoort te worden aangewend — voor het Land ongewenscht en onjuist, om de bezuiniging te zoeken in vermindering van de salarissen over de geheele linie van zijn dienaren.

De *Deli Crt.* (4/4 „De ambtenarensalarissen" en „De Verlaging") merkt op, dat de Regeering in het Regeeringsstuk zegt, dat ook in de toekomst de post ambtenaarssalarissen aanzienlijk zal moeten worden besnoeid, waarmede alle illusies ten aanzien van het *tijdelijke* der thans voorgestelde maatregelen wel verdwenen zullen zijn. Zij noemt zelfs de huidige salarisregeling in de toekomst een voortdurende bedreiging van het budgetair evenwicht en zij stelt de keuze tusschen het remmen van de ontwikkeling van het Land door een vasthouden aan het tegenwoordig salarispeil, en het omlaag brengen van dit peil, terwijl de harmonische ontwikkeling van Land en Volk door blijft gaan. De keuze kan niet moeilijk zijn, meent de Regeering, en ongetwijfeld zal dan ook het laatste dienen te geschieden. Het tekort op de gewone begrooting wordt op *f* 135 millioen becijferd. Indië wordt te duur en te omslachtig bestuurd. De heroverweging van het salarisvraagstuk zal gaan in de richting van een blijvende vermindering van de salarissen, in aanmerking genomen de ook door de Regeering gekoesterde verwachting, dat de hooge productenprijzen niet zullen terugkeeren en dat *de geheele samenleving zich moet instellen op een blijvend lager niveau*. Dat geldt voor den ambtenaar en dat geldt voor den particulier, dat geldt voor allen. De levensstandaard zal moeten dalen en dat zal ook gebeuren, hoe weinig daarvan op het oogenblik ook nog te merken valt. De *Deli Crt.* vindt ten slotte in den opzet der Regeering, in het terugdringen van de kosten der ambtelijke organen, een streven dat zeer veel overeenstemming vertoont met de meeningen, welke door Z. in het „*Soer. Hbl.*" (14/3 „Versobering noodig"; 28/3, 2de bl. „Versobering landsdiensten", Z. en *N. v. d. D.*) naar voren zijn gebracht. Bij de formatieve versobering zal de Regeering tevens meer en meer moeten gaan in de richting van „*indianiseering*"; het Westersch apparaat, hoe volmaakt het ook is, is voor een land in dit stadium van ontwikkeling te duur. Alle maatregelen, welke het brengen van juistere verhoudingen beoogen, dienen ernstig te worden onderzocht.

Wij verwijzen naar het *Bat. Nwsbl.* (26/3 „Uiterste noodzaak", *de R.*; 28/3 „Minder werk, meer salaris"), de *Java-Bode* (26/3 „Rustige actie gewenscht", *J. E. J.*; 27/3 „Anti-Nederlandsche overwegingen", *v. W.*), het *Soer. Hbl.* (28/3, 3de bl. „Van Heeren Hoogmogenden") en *De Sum. Post* (4/4 „De ambtenaarssalarissen").

Welkom.

Wederom brengt een hoogste gezaghebber van een onzer nabuurlanden een bezoek aan Ned.-Indië. Z. Exc. *Dwight Filley Davis*, gouverneur-generaal van de *Filippijnen*, bezocht reeds *Sumatra's Oostkust* en komt thans op *Java*. *De Loc.* (26/3 „Welkom") vindt op de Filippijnen twee voorbeelden, hoe het niet moet: de veel te snelle, meerdere ontwikkelingsstadia overspringende democratiseering, mede door een systeem van veel doch oppervlakkig onderwijs, en de inmiddels ten deele teruggenomen, voorbarige toekenning van politieke bevoegdheden. Beide hebben zich gewroken, in de eerste plaats: *aan de bevolking*. Daartegenover zijn er niettemin ginds tegelijk *twee positieve voorbeelden* en wel: 1e de kracht, de doelmatigheid, de geestdrift waarmede men ginds met allerlei middelen de massa weet te bereiken; 2e de vastberadenheid, waarmede men op gemaakte fouten weet terug te komen. Indië's woord van welkom aan den gouv-generaal der Filippijnen valt dus niet samen met eene eenzijdige bewondering van de methoden van Amerikaansch koloniaal beheer. Integendeel. Daarin zijn ernstige en principieele fouten te zien; doch te erkennen vallen tegelijk eenige zeer goede zijden, waarvan wij kunnen leeren. Het bezoek vormt aanleiding tot interkoloniaal overleg; wij mogen vertrouwen dat het er toe medewerkt om de juist in Amerikaansche politiek verspreide misverstanden omtrent Ned.-Indië geheel weg te nemen. Iedere Amerikaan, die in Ned.-Indië kwam, reisde, rondzag, werd overtuigd van wat hier in Indië verricht wordt; alle Amerikaansche *bezoekers* van Indië werden *vrienden* van Indië. *De Loc.* hoopt, dat daartoe ook onze hooge gast uit Manilla, Z. Exc. de gouv.-generaal der Filippijnen, zal behooren.

De *Java-Bode* schrijft over „1789 en Rusland" (25/3), „Het communisme in de Fransche koloniën" (2de bl.), „Amerika" (3de bl.), „De Filippijnen" (26/3, 2de bl.), „Japan" (27/3, 2de bl.), „West-Australië" (3de bl.), „Britsch-Chineesch vlootverdrag" 30/3) en „Rusland en China" (2de bl. *O.*), het *Soer. Hbl.* over „Het verre Oosten" (23 t/m. 27/3), „Engelsche meeningen" (23/3, 2de bl.), „Het vijfjarig plan en wij" (24, 26 en 27/3, *Villanus*), „Het land der twee rivieren" (24/3, 2de bl. *Z.*) en „De jeugd en het fascisme" (25/3). De *Deli Crt.* (18 t/m. 21/3) vertelt van het bezoek van den G.-G. der Filippijnen in Deli, het *Bat.-Nwsbl.* (26 en 28/3) van het bezoek te Batavia.

Hollandsche school in Zwitserland.

De *Java-Bode* (25/3, 3de bl.) maakt landgenooten, die met hunne kinderen te *Montreux* wenschen te verblijven, opmerkzaam op het bestaan van de bekende „*Juliana-school*". Deze oudstbestaande, zuiver-Hollandsche school — niet te verwarren met de Engelsche school, waaraan een Hollandsche afdeeling verbonden is, van Miss Fischer — is een stichting van de Hollandsche Club ten bate van de Montreux verblijvende Hollandsche kinderen. De school bestaat voorloopig alleen uit een afdeeling Lager-Onderwijs, die aansluit aan het onderwijs op de Hollandsche- en Indische Lagere Scholen. De cursussen loopen van 1 September tot 15 Juli, doch te allen tijde kunnen leerlingen worden opgenomen. De schoolgelden bedragen voor externen frs. 70 p. m.; voor internen frs. 250 p. m. De Hollandsche club geeft gaarne nadere inlichtingen.

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

De *Bintang Timoer* van 18 Februari verneemt van geloofwaardige zijde dat de voorgenomen reis van den kroonprins van Deli naar Nederland betaald zal worden deels door de Landschapskas, omdat de reis beschouwd wordt als een studiereis en deels door de Deli-Maatschappij in den vorm van een steunverleening aan de Landschapskas, omdat die Mij. zich zedelijk verplicht voelt wat terug te geven van de winsten in Deli gemaakt. De redactie meent over voldoende „critisch vermogen" of „opmerkingsvermogen" te beschikken, zoodat zij dit bericht niet zonder een vraag harerzijds kan laten passeeren, een vraag die verband houdt met het afloopen der concessie-contrakten van verschillende tabaksondernemingen, van de Deli Mij. en andere maatschappijen, in 1932, 1933, 1934 enz.! De lezer weet, zegt zij, dat nu nog in hooge overweging is, dat het nu nog een spel in hoogere regionen is, hoeveel concessies nog behouden zullen blijven. Hangende de beslissing zal de kroonprins van Deli, die rechten heeft op het land dat straks vrijkomt, een reis naar Nederland maken. Als er werkelijk sprake is van een steun in geld van de Deli Mij., dan moet het 't blad van het hart dat deze steun wel toevallig is.

Bij het Aneta-telegram dat de kroonprins van Serdang eveneens een reis naar Europa zal maken, teekent de redactie in het nummer van 26 Febr. aan dat in het Serdangsche ook veel concessies ten einde loopen; zij gelooft wel dat de heeren van de Deli- en Senembahmaatschappijen in Nederland dien kroonprins met veel genoegen zullen ontvangen. Voor de tegenspraak welke op de opmerkingen van het blad bij het bericht over de reis van den kroonprins van Deli in een Europeesch blad gekomen is, kan de redactie slechts de schouders ophalen. Als zij hospitalen en andere instellingen te Kaban Djahe (Karolanden) kunnen schenken, waarom zou men zich nog verwonderen over steun aan een kroonprins? Dit zou ook niet zoo ongewoon zijn, als niet toevallig de concessies op hun eind liepen.

„Ir. Soekarno is gevallen. Nu komt Dr. Soetomo aan de beurt!" Onder dit hoofd schrijvend, zegt de *Bintang Timoer* van 28 Febr. dat het een traditie van de rechtsche Europeesche bladen geworden is om campagne te voeren tegen Indonesische leiders. Hun opvatting is, dat als men den een wil doen vallen, men den ander eerst in de hoogte moet steken; is het doel eenmaal bereikt, dan komt die andere aan de beurt. Men ziet het in de geschiedenis van de P. K. I., de P. S. I., de P. N. I. en B. O. In het afgeloopen jaar was Ir. Soekarno het doelwit der Sana-pers, met het gevolg, dat hij en zijn partij vielen. Het blad wijst dan op de actie van den heer Z.(entgraaff), begonnen in het nummer van 20 Febr. van het Soer. Hbl., het haalt er passages uit aan en zegt dat dus in het kort de heer Z. wil dat na Ir. Soekarno ook Dr. Soetomo klappen zal krijgen. Uit de commentaren der Europeesche bladen, als Soer. Hbl., Het Nieuws en Preangerbode tijdens de arresteering van Ir. Soekarno c.s., zou men de gevolgtrekking kunnen maken dat al die bladen meer en meer tot de overtuiging zijn gekomen dat wat ook tegen de groote leiders gedaan wordt, er niets tegen zal gebeuren, immers geen haan kraaide bij het vertrek van Dr. Tjipto van Bandoeng naar zijn ballingschap, noch hoorde men iets bij de arrestatie en de veroordeeling van Ir. Soekarno. Maar het blad waarschuwt dat men één ding vergeet: n.l. dat Ir. Soekarno wel een groot leider, doch een leider van de nog onwetende en nog niet georganiseerde *massa* van het volk was, terwijl Dr. Soetomo niet zoozeer bij de massa, doch bij alle intellectueelen invloed heeft, omdat hij niet alleen een redenaar, doch ook een werker met de daad is. Met Dr. Soetomo zou het anders gaan, want de hanen die achter hem staan, kennen het uur van den dag: zij zullen niet kraaien als de zon al aan den hemel staat. Intusschen is het — nu de perscampagne tegen dien dokter begonnen is — voor de sini-partijen plicht geworden om alle onderling geschil te staken.

Mededeelende dat de Resident van Madoera het advies van den Procureur-Generaal heeft gevraagd naar aanleiding van het in het Soer. Hbl. verschenen artikel van den heer Zentgraaff over de actie van Dr. Soetomo in Oost-Java en Madoera en dat volgens genoemd blad Dr. Soetomo op een door hem door een autoriteit gedane vraag ontkend had, woorden te hebben geuit die beleedigend waren voor het Inl. bestuur,

terwijl toch verscheidene Inl. ambtenaren het konden getuigen, — zegt de redactie van *Bintang Timoer* in het no. van 3 Maart dat een en ander haar herinnert aan een vraag eenige dagen geleden door een Gouvts. kantoor dat met politieke zaken te maken heeft, aan haar gedaan, namelijk of er nog exemplaren van *Bintang Timoer* voorradig waren, bevattende het volledig verslag van de Madoereesche reis van Dr. Soetomo, geschreven door den Madoereeschen correspondent van het blad. Dit werd zeer dringend gevraagd, omdat bedoeld exemplaar in het archief van dat kantoor ontbrak. De redactie zelf heeft in bedoeld verslag niets ontoelaatbaars kunnen vinden, maar wie weet of het politieverslag niet daarvan verschilt. Zij begrijpt nu waarom bovenbedoeld kantoor het exemplaar noodig had: het schijnt dat men in hoogere regionen te Batavia bezig is de zaak van Dr. Soetomo uit te pluizen, om te zien of er geen redenen bestaan hem in een delict te betrekken.

Het klopt met de voorspelling door het blad gedaan dat, als Ir. Soekarno gevallen is, het „delicten-oog" zich richten zal naar Dr. Soetomo. De redactie wil niet den raad geven om te wijken uit een beweging met reine bedoelingen, maar zij acht het toch goed Dr. Soetomo te waarschuwen voorzichtig te zijn met zijn uitlatingen in het vuur eener rede gedaan, want hij behoort te begrijpen wat een „getuige" beteekent als waarop het Soer. Hbl. hoopt.

In de *Darmokondo* (ook in vele andere bladen) van 23 Febr. is opgenomen een manifest van de „Perhimpoenan Indonesia" in den Haag en de „Pembela Bangsa" te Cairo, waarin de aandacht van het Indonesische volk gevestigd wordt op het geschil tusschen Islamieten en nationalisten. Elke oneenigheid in de Indonesische gelederen, zegt het stuk, wordt door den tegenstander aangewend om zich te bevoordeelen. Het geschil tusschen Hindoe's en Mohammedanen in Britsch-Indië verslapt de Indische beweging; dat dit een waarschuwing voor de Indonesiërs moge zijn. De onderteekenaars van het manifest roepen de Indonesische partijen op den grootsten vijand der Indonesische beweging te onderkennen. Wie in dezen strijd onachtzaamheid toont en zijn plicht verzuimt, dient ten sterkste te worden bestreden. Zij wekken op om elk nationaal geschil te doen verdwijnen. Naar de economische verbetering moet gezamenlijk worden opgetrokken. Zij roepen hun Indonesische broeders toe, hun straks vrijgekomen erfpachtsgronden krampachtig vast te houden, de landrente en de heerendiensten te doen afschaffen enz. Elke poging om de verhouding tusschen de Islamieten en de nationalisten te verscherpen, moet krachtig worden bestreden. Het gansche volk wordt opgeroepen gezamenlijk te strijden om zijn leege maag te vullen.

De *Oetoesan Sumatra* van 28 Febr. wijst er op dat het, overigens onschuldige, woord „Inlander" door de wijze waarop het t. a. v. de landskinderen wordt gebezigd, voor de laatsten een onaangenamen klank heeft. De Regeering in Britsch Indië heeft, zegt het blad, voldoende fijn gevoel om dit te beseffen en daarom haar ambtenaren verboden het woord Inlander in officieele stukken te gebruiken. Ook het Kamerlid Möller vond dat meergenoemd woord een „beleedigenden gevoelsinhoud" heeft, om welke reden hij der Regeering verzocht het zooveel mogelijk, liefst geheel en al te vermijden. Zulk een verzoek van Roomsch-Katholieke zijde uitgegaan, verdient bizondere aandacht; als immers een sociaal-democraat of een Lou de Visser met dergelijke vragen kwam, zou zulks niet verbazen. Het blad vraagt zich af welke bezwaren er toch tegen de afschaffing van het woord Inlander bestaan, of vreest men een verzet van Europeesche zijde, die zulk een daad als een bewijs van zwakheid der Regeering zou kunnen opvatten? Dit zou toch wel een „zielig" standpunt zijn! Hoe denken de Indonesische Volksraadsleden over deze kwestie?

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië

No. 39 van 28 Maart: F. L. Bresser 70 jaar (een bekend planter in den Oosthoek) — Het Algemeen Landbouw Pensioenfonds, door M. A. J. Kelling (vervolg). — De teelt van de druif, door W. H. de Jong. (Op Java, vooral in den Oosthoek, meer bijzonderlijk in de omgeving van Probolinggo en Pasoeroean, wordt de druif met zeer veel succes gekweekt). — Een rijst-wereldoverzicht. (Uit de Tropenflanzer van Januari).

Bataviasch Nieuwsblad

Naar aanleiding van het vertrek van het K. P. M.-schip „Houtman" naar de Kaap geeft dit blad den inhoud weer van een belangwekkenden brief door vertegenwoordigers der Ver. Oost-Indische Compagnie in Indië, 19 December 1651 aan Heeren XVII in Nederland geschreven:

„..... Wij achten het een goede zaecke voor de Compenie sal wezen, dat de heeren Zeventhiene geresolveert hebben een pro-pere besettinge aen de Caap de Boa Esperanca te houden, sullende voor de gaende ende comende schepen seer dienstich zijn, alsoo daer mede altijt abundantie van verversinge sullen gereedt hebben, als koebeesten, schapen, alderhande groente, versch water, etc.

„Omme welck van onse zijde soo veel mogelijck te secunderen, wij met deze schepen derwaerts senden alderhande moes- ende boomzaden, die wij vertrouwen daer meest alle wel sullen tieren, een getempert climaet zijnde.

„Soo gaen oock derwaerts 16226 lajongs of copere armringen, mitsgaders tot gerief van residerende vrunden 6 ps. cleyne paerdekens over de schepen verdeelt, die vertrouwen daer wel te passe sullen comen, ende van hier beter connen worden gesonden als uyt het vaderlandt."

The Geographical Journal

Vol. LXXVII, No. 4, April: Gravity Anomalies in the East Indian Archipelago, door dr. F. A. Vening Meinesz (lezing van 10 November 1930 voor de leden van de Royal Geographical Society te Londen, die daarbij groote waardeering ondervond. De voorz. Admiraal Sir William Goodenough, zeide dat de heer Meinesz zeker de eenige wetenschappelijke man was, die 6 maanden in een onderzeeër had doorgebracht, bezig met wetenschappelijk werk en daarbij meer dan 60.000 mijlen gereisd had). — By Submarine through the Netherlands East Indies (lezing voor hetzelfde genootschap op 17 November door Dr. F. A. Vening Meinesz. 18 fraaie foto's verluchten het artikel. Bij de discussie welke volgde, merkte de voorzitter op, dat de heer Meinesz hun kennis over Ned. Indië veel had verrijkt, ofschoon men niet zoo onwetend was als 100 jaren geleden, toen een Minister van Koloniën in Engeland aan zijn secretaris vroeg: „Waar is Java?" en deze met een promptheid welke aan particuliere secretarissen eigen, antwoordde: „Java, mijnheer is een eilandje in West-Indië, waar ze gelei maken". Toen zuchtte de Minister en zeide: „O gelukkig, we behoeven daar geen ruzie om te krijgen").

De Indische Mercuur

No. 17, van 29 April: De wijziging in de Assistentenregeling, door mr. Cecile Rothe (deze wijzigingen beteekenen ongetwijfeld een verbetering van de positie van den assistent.) — De uitvoerregeling van Javasuiker (de volledige tekst van het suikerexportlicentie).

De Indische Verlofganger

van 24 April no. 38: Oud-Bantam, door S. Kalff.

Maandblad voor Beeldende Kunsten

Aprilnummer: Een merkwaardig terra-cotta-beeld op Zuid-Bali, door Th. van Erp (Schrijver geeft een afbeelding van dit beeld, dat hij in 1925 in een oude poera, eenige palen ten noorden van Badoeng op Zuid-Bali aantrof).

Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde

Jrg. 75, No. 6, Febr.: Geneeskunde en Hygiëne op de slavenschepen in den Compagniestijd, door dr. M. A. van Andel, arts te Gorinchem. (met tal van aardige afbeeldingen verlucht).

Neerlandia (Maandblad van het A. N. V.)

Meinummer: Jaarverslag over 1930. Groep Ned.-Indië, Ned.-Antillen en Suriname (alle drie groepen vertoonden flink verbondsleven, Ned.-Indië in het bijzonder).

Oedaya

Meinummer: Nederland en de organische Rijkseenheid, door W. C. Lemei. — De luchtvaartverbinding Nederland—Indonesië. — De emancipatie van de Aziatische vrouw.

Ons Zeewezen

No. 4, van 15 April: Bali-Toeristenland, door H. Craandijk (met talrijke goede afbeeldingen verlucht). — Korte geschiedenis der kustverlichting in Ned.-Indië, door W. S. (vervolg. De schrijver gaat op verdienstelijke wijze verder deze geschiedenis vast te leggen.)

Onze Vloot

Meinummer: De West-Indische Compagnie in Brazilië en Guinee (Voordracht door den heer S. P. l'Honoré Naber voor de vereeniging te 's-Gravenhage (vervolg).

De vereeniging viert op 26 Mei haar 25-jarig bestaan. Het programma van de viering staat in dit nummer.

De Opbouw

No. 12 van April: Indische Kroniek, door J. F. H. A. Later. — Lebaran-viering onder de vooruitstrevende Inlanders van Batavia. (Lebarandag is de dag waarop de vastenmaand voorbij is en waarop een openbare receptie van verschillende volksvereenigingen gehouden wordt, waarop een politieke rede wordt gehouden.) Verder behandelt de schrijver de mislukte afvaardiging van een tweetal Indonesische vrouwen naar het Aziatisch vrouwencongres in Britsch-Indië, de politieke actie van de Studieclub te Soerabaja onder leiding van dr. Soetomo en de plannen tot bezuiniging, mede door korting op de salarissen.)

De Rijkseenheid

No. 31 van 29 April: Rechtseenheid en Adatrechtsbeschrijving (Rijkseenheid en rechtseenheid zijn verwante zaken. Ons ideaal is dan ook; naast de eerste ook de tweede. Maar evenzeer als de Rijkseenheid geen beletsel mag zijn om aan de deelen van het Rijk — bijzonderlijk aan de overzeesche deelen daarvan — zooveel verscheidenheid in bestuursvorm binnen de eenheid te laten, als gewenscht blijkt, moet ook op het gebied van recht en rechtspraak aan de overzeesche gewesten de vrijheid worden gelaten zoover van de daaromtrent in het moederland geldende wetten af te wijken, als de bijzondere toestanden der overzeesche gewesten noodig of gewenscht doen zijn). — Advies van de Indische Domeincommissie, door prof. mr. G. J. Nolst Trénité I (naar aanleiding van het onlangs verschenen advies van de Indische domeincommissie, ingesteld bij G. B. van 16 Mei 1928 no. 17 (Indien er inderdaad al aanleiding zou bestaan — wat niet bezwaarlijk valt te beoordeelen — om de Javaansche bevolking wat ruimer en vlotter misschien dan tot nog toe te doen deelen in de voordeelen, welke de bosschen opleveren, dan schijnt niet de toekenning van een ver boven haar bereik liggend volledig recht van beschikking, maar een eenvoudige wijziging van het Boschreglement de aangewezen weg).

Tropisch Nederland

Afl. 26 van 20 April: Odo van Vloten (in Memoriam), door J. Langhout. — Van slavenstaat naar Boschneger.Maatschappij, door dr. H. van Capelle. II (slot). — Naar het Idjenhoogland, door S. A. Reitsma. II (slot).

Spoor- en Tramwegen

No. 9, van 28 April: De Electriciteitsvoorziening van Stations, Werkplaatsen en Rangeeremplacementen der Staatsspoorwegen in en om Java, door H. H. Fronczek. — Lof der Indische Staatsspoorwegen, door A. W. E. Weyerman.

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN

Kruistriomf. Mei: Uit onze Java-Missie, Piekelen, door J. de Rooy (een aardige beschrijving van piekelen, dat is dragen met een juk).

Sint Melaniablad. Mei: Opening van de Melania-kliniek te Madioen. — Naar Java (slot), door W. Brom—Struick. — De Uitbarsting van den Merapi, door R. v. M.

BOEKENSCHOUW

Handelsadresboek voor Nederlandsch West-Indië, 2de Uitgave 1931. Bureau voor Handelsinlichtingen te Amsterdam.

Relations of Colconda (Voor-Indië). The Hakluyt Society, 2nd series, No. LXVI.

Naar een nieuwe samenleving, door Rn. Ms. Noto Soeroto (zes grondgedachten van het N. I. V. Serie Verbondsstem No. 2.

Rijkseenheid of Dominion-Status, door Rn. Ms. Noto Soeroto en W. C. Lemei. Serie Verbondsstem No. 3.

De behoefte aan Oostersch litterair hooger onderwijs. Lezing door R. A. A. Soejono in het Indisch Genootschap. (vergadering van 20 Maart, Blz. 65 tot 76).

Pieter van Dam. Beschrijvingen van de Oost-Indische Compagnie. 2de boek. deel I, door Dr. F. W. Stapel. Uitgegeven door 's Rijks Geschiedkundige Publicaties. Mart. Nijhoff 1931.

Zeemansgids voor Nederlandsch Oost-Indië, deel II. Midden gedeelte. 6de druk. 1931. Alg. Landsdrukkerij. f 7.50.

Il Roblema Della Doppia Imposizione Nei Paesi Bassi E Nelle Indie Olandesi, door Dr. S. Gargas. Estratto dalla „Rivista de Politica Economica", 1931. Anno XXI. fascicolo III.

Suriname

„De West" van 20 Maart schrijft:

De gouverneur heeft opnieuw een ontwerp ingediend bij de Koloniale Staten, waarbij keuring wordt voorgeschreven van rijst, bestemd voor uitvoer. De ontwerp-verordening tot verbetering van de kwaliteit van voor uitvoer bestemde gepelde rijst berust op dezelfde overwegingen als de onder dagteekening van 25 April 1929 ingediende ontwerp-verordening van gelijke strekking, welke door Koloniale Staten met algemeene stemmen werd verworpen. Het thans ingediende ontwerp onderscheidt zich in verschillende opzichten van het ontwerp van 1929; het belangrijkste verschil is het weglaten van elke bepaling ten aanzien van de rijstpelmolens. Hierdoor is aan een der voornaamste bezwaren der Koloniale Staten tegemoet gekomen, terwijl er ook verder naar gestreefd is mogelijke bezwaren te ondervangen.

Waar bovendien door den uitvoer in 1930 (2264 ton) een ander zeer gewichtig geacht bezwaar, het praematuur zijn dezer regeling, door de feiten weerlegd is, terwijl in het afgeloopen jaar de behoefte aan een officieele keuring gevoeld is, meent de gouverneur op de medewerking van de Koloniale Staten voor het gewijzigd ontwerp te mogen rekenen, te meer daar hem uit den boezem der Staten de mededeeling bereikte, dat deze medewerking te verwachten is. Het uitreiken van officieele certificaten aan Suriname-rijst wordt trouwens thans nog meer noodig geacht dan in 1929, aangezien te vorigen jare in Demerara dergelijke certificaten op verzoek van den handel zijn ingevoerd.

In het ontwerp is zooveel mogelijk overgelaten aan uitvoeringsbesluiten van den gouverneur, teneinde aan bezwaren van den handel gemakkelijk tegemoet te kunnen komen.

***

Naar *„De West"* van 27 Maart verneemt, bestaan er plannen om in den a.s. zomer een Hollandsch ensemble een tournée te doen maken naar West-Indië. Curaçao zal worden bezocht en daarna zullen voorstellingen worden gegeven in Paramaribo. Met het oog op de hooge kosten voor overtocht en verblijf in de koloniën tracht het gezelschap vooraf geldelijke garantie te verkrijgen.

Het schijnt dat Curaçao zijn aandeel in deze kosten reeds heeft kunnen verzekeren, terwijl het Bestuur van het Alg. Nederlandsch Verbond hier samen met dat van Thalia en een commissie uit de burgerij, de mogelijkheid trachten te onderzoeken om ook voor Suriname zekere waarborg te stellen, teneinde het tooneelgezelschap te kunnen doen overkomen. Het gezelschap zal bestaan uit de dames: Julia Cuypers, Marianne v. Gelder en Ank v. d. Moer en de heeren Cor Hermus, Willem v. d. Veer, Henk Schaar en Henri A. J. Tierneyer.

Eçn der dames heeft tegengesproken, dat zij met het gezelschap mee gaat, maar wij weten niet welke, daar het uitknipsel is zoek geraakt.

***

De Telegraaf van 29 April schrijft:

De heer Speenhoff deelt ons mede dat hij voornemens is, einde van dit jaar een tournée te maken met vrouw en dochter naar Suriname, Curaçao en Aruba.

Uit Emmastad heeft hij bericht ontvangen dat verschillende vereenigingen en sociëteiten op Curaçao haar medewerking zullen verleenen. Dergelijke berichten ontving hij ook uit Aruba, terwijl met Paramaribo nog briefwisseling gevoerd wordt.

***

„Het Vaderland" van 24 April ontleent aan *„De West"* van 31 Maart het volgende over de Surinaamsche Bauxite Mij.:

De heeren Mollema en Cuff, van wie eerstgenoemde ongeveer zes maanden geleden met de leiding van zaken der Surinaamsche Bauxite Maatschappij werd belast, en de tweede het hoofdkantoor te New York vertegenwoordigt, te zamen met den heer Mollema verschillende reorganisaties kreeg in te voeren, deelden aan de West mede, dat de zaken op Moengo in hoofdzaak op den ouden voet zouden worden voortgezet.

Intusschen is heel wat versoberd en hebben groote bezuinigingen in het bedrijf plaats gehad. Aan de productie van 1930 heeft dit geen afbreuk gedaan. Deze bedroeg 257.175 metrieke tons bauxiet. Wat

meer is dan eenig jaar te voren. Voor het loopend jaar wordt gerekend op een vermindering der productie, vermoedelijk met ongeveer een kwart.

Het aluminiumbedrijf ondervindt, als elk ander bedrijf, de gevolgen van de allerwege heerschende slapte. Zij houdt bijvoorbeeld nauw verband met de fabricatie van automobielen. Zoodra de vraag weder toeneemt, is Moengo in staat de productie weder op te voeren.

Van een soort belangengemeenschap tusschen de Aluminium Company of Amerika en de Kalbfleisch Corporation was beiden heeren niets bekend en zij hebben reden om het tegendeel te vermoeden.

De gezondheidstoestand op Moengo is buitengewoon gunstig. De malaria komt zoo goed als niet meer voor.

Vermoedelijk zal de heer Frank B. Cuff met de directie worden belast, totdat de hand is gelegd op een toekomstigen Nederlandsch directeur. Het is een der opdrachten aan den heer Mollema den a.s. Hollandschen directeur te zoeken.

Het bedrijf is geheel geconcentreerd op Moengo, ook wat de administratie betreft. De directeur blijft daar dus wonen.

***

In *„Het Huisgezin"* van 10 April schrijft fr. A. V., onder het hoofd *„Een stille werker"*, over Pater W. Ahlbrinck, den voortreffelijken kenner van de Surinaamsche Indianen, wiens groot werk over de Caraïben, dat door de Koninklijke Academie van Wetenschappen wordt uitgegeven, eerstdaags zal verschijnen.

Niet lang geleden verscheen van Pater Ahlbrinck een interessante reisbeschrijving *„Vijf maanden in het Oerwoud"* en in tal van tijdschriften vindt men bijdragen over taal, zeden en gewoonten der Indianen van zijne hand, alle getuigende van zeer ernstige studie.

***

Uit het jaarverslag van het Nederlandsche Postmuseum (N. R. Ct. van 30 April, Ochtbl. B. knippen wij het volgende:

De door den heer P. W. Waller te Overveen in 1924 geschonken gespecialiseerde verzameling postzegels van Nederland, Ned.-Indië, Suriname en Curaçao en belangrijke postaal historische verzameling met boekerij werden in het Postmuseum ondergebracht. De bij de schenking uitgesproken hoop, dat door deze daad een stoot mocht worden gegeven tot de oprichting van een postmuseum is dus in vervulling gegaan.

***

„De Telegraaf" van 27 April schrijft:

Naar wij vernemen is bij Koninklijk besluit van 28 Maart j.l., aan mr. dr. C. F. Schoch met ingang van 1 Mei a.s., eervol ontslag verleend als hoofddirecteur van de Surinaamsche Bank, onder dankbetuiging voor de langdurige en goede diensten, door hem in die betrekking aan Suriname bewezen. Bij K. B. van 21 April j.l., is tot hoofddirecteur van genoemde instelling benoemd mr. A. van Traa, thans directeur-voorzitter van de Surinaamsche Bank te Paramaribo. In verband met deze benoeming zal in de te Paramaribo ontstane vacature dienen te worden voorzien.

***

„De West" van 31 Maart schrijft:

Er wordt een aanvang gemaakt met de verzending van exprespaketten per vliegtuig. Het eerste pakket in Suriname aan te voeren, zal den Gouverneur worden aangeboden als een attentie van de zijde der Pan American.

Men kan tegenwoordig van Suriname per vliegtuig der Pan American de reis doen naar Curaçao.

***

De op 18 April te Amsterdam gehouden vergadering van aandeelhouders der Surinaamsche Bank heeft den aftredenden commissaris, den heer M. C. J. Welle herkozen en in twee vacatures benoemd de heeren mr. dr. C. F. Schoch, met ingang van 1 Mei a.s. en F. P. J. Verster, oud-directeur van de Nederlandsche Handel-Maatschappij.

De balans en winst en verliesrekening over 1930 werden vastgesteld, doch deze kunnen eerst worden gepubliceerd na goedkeuring door den minister van koloniën, ingevolge de Surinaamsche Bankwet van 1928.

***

Verbetering: In de rubriek Suriname in ons vorig nummer staat in de noot aan het slot: „Perzisch Scheidsgerecht". Men leze: „Parijsch Scheidsgerecht."

Curaçao

De Hypotheekbank.

Over 1930 werd *f* 41.344.33 winst gemaakt tegen *f* 40.281.83 over 1929. Op de balans komt een bedrag van *f* 128.036.79 aan dubieuse schuldenaren voor, dat geheel gereserveerd is. De uitstaande hypotheken zijn per saldo met *f* 94.705,— toegenomen. Aan gelden van derden bezit de bank *f* 1.945.700.62.

Het wordt gevaarlijk!

Boletin Comercial van 10 April 1931 bevat het volgende ongeteekende bericht als advertentie:

Bekendmaking.

De oudst aanwezend zeeofficier te Curaçao geeft een ieder den dringenden raad 's nachts zonder noodzaak niet te komen binnen een afstand van 50 M. van de oorlogsschepen, liggende in het Schottegat.

Economisch overzicht van 1930.

Als nagekomen begrootingsstuk ontvingen we een „gedetailleerd economisch overzicht van het jaar 1930". Vooral de tweede helft van 1930 was ongunstig. Bij de cijfers der binnenkomende schepen, over het geheele jaar loopende, is — gelijk wij zelf ook al opmerkten — de achteruitgang bij vergelijking met 1929 nog niet te zien. Intusschen nam de C. P. I. M. 4 tankschepen uit de vaart op Maracaïbo. De invoer van het hoofdeiland verminderde met *f* 3.800.000,—, tot *f* 252.163.791,—, maar dit is hoofdzakelijk veroorzaakt door een verminderden invoer van machinerieën en materialen voor petroleum-raffinaderijen (*f* 18.000.000,—) terwijl de invoer van ruwe olie nog *f* 19.000.000,— boven 1929 uitkomt. In Aruba overtreft de invoer met *f* 44.000.000,— 1929, tot een totaal bedrag van *f* 148.685.519. De toeneming van den invoer van ruwe olie is daar niet minder dan *f* 51.000.000.—. Zelfs Bonaire heeft op een totaal van *f* 595.290,— nog een *f* 15.000,— hoogeren invoer dan 1929.

De doorvoer van Curaçao was 338.188.428 K.G., d. i. 75.000.000 K.G. boven 1929. Merkwaardig zijn de doorvoercijfers van Aruba: in 1929 1.899.954.462 K.G. tegen 123.446 K.G. in 1930, hierdoor veroorzaakt, dat in 1929 een groot deel van de ingevoerde ruwe olie in denzelfden staat weer werd uitgevoerd, terwijl in 1930 alles verwerkt werd. Het uitvoercijfer van Aruba is dan ook met *f* 100.000,—, tot *f* 193.498.27 gestegen. Voor Curaçao wijst het uitvoercijfer een stijging van *f* 217.850.339,— tot *f* 223.384.021,— aan.

Een lange en felle droogte veroorzaakte groote sterfte onder de vruchtboomen,(oranjerieën en kokosaanplantingen.

De petroleumbedrijven op Curaçao dankten vele arbeiders af.

De winkelstand bleef met overvloed van voorraden zitten, maar op de prijzen oefende dit geen invloed uit.

Merkwaardig is zeker, dat het aantal rijdende motorwagens 28 Febr. 1931 ongeveer 300 minder was dan 31 Dec. 1930.

Ook in het bouwvak stilstand.

Luchtvaartbelangen.

Zeer belangrijk waren de voordrachten van de heeren Dellaert en De Vries over hun luchtvaartkundige studiereis naar Curaçao en Suriname. Hoe snel het luchtvaartverkeer in Midden- en Zuid-Amerika zich ontwikkelt, blijkt wel hieruit, dat sedert het nieuwe luchtvaartkaartje in het *Handelsadresboek voor Ned. West-Indië* 1931 verscheen, dat ons nu zulke goede diensten bewijst bij het overdenken der gehoorde redevoeringen, al weer een nieuwe lijn, de grootste overzeelijn ter wereld, recht door de Caraïbische zee van Miami over Cuba naar de landengte van Panama geopend is. Een rolprent verduidelijkte de voordracht op onderhoudende wijze.

Er zijn daar in de West in de slappe jaren weer nationale kansen verspeeld. Wanneer Nederland er tijdig bij geweest was, zouden wij volgens een der sprekers een goede kans gemaakt hebben het luchtvaartverkeer in Venezuela in handen te krijgen. Maar of dat nu uit handelsoogpunt zulk een groot voordeel zou zijn......?

Wat Curaçao zelf betreft — het vliegveld Hato werd zeer geprezen om zijn aanleg en doelmatigheid. Het is niet gelukt een terrein te vinden, tegelijk voor water- en landvliegtuigen geschikt; voor de laatste werden een paar eilandjes in het Schottegat aangewezen.

Een eigen luchtverkeer zou nòg aanbeveling verdienen, vooral om ons prestige in deze streken te verstevigen. Maar loonend, in den zin van geldelijke winstopleverend, zou de dienst, althans den eersten tijd, wel niet zijn. In aanmerking zouden komen drie lijnen van Curaçao uit, en wel een over Aruba naar Maracaïbo, een naar La Guayra en een naar Paramaribo. Het eerste-klas-reizigers-verkeer in die richtingen, dat de thermometer voor het luchtvaartverkeer schijnt te zijn, is, zooals bekend, echter zeer klein, van Curaçao naar Paramaribo zoo miniem zelfs, dat een redelijke kans op succes niet bestaat.

Een zaak neemt geen bediende aan, om zich het leven te veraangenamen. Een zaak neemt uitsluitend een werkkracht aan, om haar organisme beter te doen functioneeren. (Der Organisator).

Uit den Verren Vreemde

De exterritorialiteit in China.

Wij hebben al eenige keeren melding gemaakt van de afschaffing der exterritoriale rechten in China, maar in weerwil hiervan behoort de uitoefening van de exterritorialiteit er toch nog niet tot het verleden; en thans is er weer ernstig sprake geweest van de opheffing. De capitulaties, waarom het gaat, betreffen in hoofdzaak het recht van de onderdanen der naties waarvoor zij gelden, om hun zaken niet door den Chineeschen rechter behandeld en afgedaan te krijgen, doch door de daarvoor aangewezen consulaire rechtspraak.

De mogendheden, die ten deze nog tegenover de Chineesche regeering staan zijn Engeland, Frankrijk en de Vereenigde Staten. Nederland heeft een eigen houding aangenomen en onlangs een overeenkomst inzake de extra-territorialiteit met China gesloten. De positie van China, in zijn verhouding tot de vermelde mogendheden, is wel versterkt door het feit, dat de andere, die vroeger ook dezelfde privileges hadden, doch daarvan afstand hebben moeten doen of ze vrijwillig prijs gegeven hebben, 't er zonder doen, zonder dat zulks tot groote moeilijkheden of bezwaren aanleiding geeft. 't Is waar, 't aantal Engelschen, Franschen en Amerikanen, is wel bijzonder groot, maar andere naties zijn toch ook vrij talrijk vertegenwoordigd.

Bij de vredesverdragen na den grooten oorlog werd bevestigd dat Duitschland, Oostenrijk en Turkije de hun in 1917 reeds ontnomen verdragsrechten niet zouden terugkrijgen. Hetzelfde werd in 1922 voor Rusland in een verdrag vastgelegd. Japan, Italië, België en Noorwegen, verklaarden van alle uit-

Een succesvolle dag moet een man aansporen te trachten ook den volgenden dag tot een succes te maken. Records worden niet gebroken door één dag van goede zaken. Records worden geslagen — beloningen worden verdiend — door den man, die den volgenden dag resultaten kan toonen. (Maandblad „Succes").

zonderingsrechten te willen afzien, zoodra de anderen dit ook zouden doen. Japan is nadien er weer toe gekomen een minder lijdelijke houding aan te nemen. Landen, die geen bestaande aanspraken konden doen gelden, sloten met China verdragen op voet van volle gelijkheid, zoo Polen en Tsjecho-slowakije.

Door de Chineesche revolutie heen speelt, bij alle verschil in meeningen en opvattingen, deze leuze als blijvend en als gemeen aan alle vooruitstrevende partijen: het moet uit zijn met de voor China vernederende exterritoriale rechten van vreemdelingen.

Zooals wij boven reeds aanstipten, heeft dit menige Chineesche regeering er reeds toegebracht, de opheffing als noodzakelijk te decreteeren, maar tot daadwerkelijke opheffing is 't toch niet gekomen. Bij de onderhandelingen vragen de betrokken vreemde mogendheden waarborgen voor de veiligstelling van het recht harer onderdanen, wijzend op de vele gebeurtenissen die terzake twijfel doen blijven koesteren. Zij zijn hierbij ook het bestaan indachtig van de talrijk bevolkte internationale wijken in groote steden, als Sjanghai. Mede wordt een poging gedaan om concessies van anderen aard als tegenprestatie te bedingen. Van Chineesche zijde wil men het beraadslagen over deze en dergelijke onderwerpen niet beschouwen als ter zake doende; het gaat, zegt men, alleen om den eisch gelijkheid in rechten en plichten over en weer; zooals wij bij u, gij bij ons. Wij willen volkomen gelijkwaardigheid.

De Groote nationale volksbijeenkomst werd voor den 5en Mei te Nanking uitgeschreven. Tot de punten, die ter behandeling werden aangenomen, behoorde ook de kwestie der vreemdelingen-bevoorrechting. Dit zou een van de gevoelige vraagstukken zijn. Daarom spande de Minister van Buitenlandsche zaken, van de Nanking-regeering, Dr. C. T. Wang, alle krachten in om Londen, Parijs en Washington vóórdien tot een gunstige beslissing te brengen. De president der republiek Tsiang Kai Sjek deed zelf ook een waarschuwende stem hooren. Toch vlotten de onderhandelingen niet. De Chineesche pers was erg ontstemd en liet duidelijk verstaan: wie niet luisteren wil moet voelen. Hierin kon men een bedreiging voor de vreemden zien, bedoeld als een treffen in hun economische positie, maar, in een land als China, lag er tevens een gevaarlijke opruiïng in opgesloten.

Den 25en April wist Reuter uit Sjanghai te seinen (N. R. C.):

„De nationale regeering zal weldra een verordening uitvaardigen, die 1 October van kracht wordt en volgens welke de vreemdelingen, die op 31 December 1929 exterritorialiteitsrechten genoten onder de jurisdictie van Chineesche rechtbanken zullen worden geplaatst. Er zullen rechtbanken voor civiel en strafrecht ingevoerd worden onder voorzitterschap van een Chineeschen rechter in verschillende speciale streken, zooals Sjanghai, Tientsin, Moekden en Kanton. Vreemdelingen, die de wet hebben overtreden buiten het gebied dezer rechtbanken kunnen verzoeken voor deze terecht te staan. De minister van Justitie zal rechtsgeleerde raadsheeren kunnen benoemen, die niet bepaald Chineezen behoeven te zijn en die hun meening schriftelijk mogen indienen, doch geen aandeel krijgen in de rechtspraak. Aanhoudingen, voorloopige hechtenis van vreemdelingen, huiszoekingen bij hen of op hun kantoren, zullen worden uitgevoerd volgens de Chineesche strafwetten. Elke vreemdeling, die aangehouden is, moet binnen 24 uren gehoord worden. De vreemdelingen mogen Chineesche of buitenlandsche advocaten belasten met de verdediging van hun belangen in civiele en strafzaken. Vreemdelingen, die politieovertredingen hebben begaan komen vóór den politierechter. De minister van Justitie zal bepaalde verblijfplaatsen aanwijzen voor het in hechtenis of gevangen houden van vreemdelingen."

Men ziet hierin nog niet de volslagen gelijkstelling, maar de Chineesche rechter primeert in elk geval. Nieuw zijn deze bepalingen niet, 't zijn die van 1929, wier uitvoering toen is opgeschort.

Waarschijnlijk werd geacht, dat een dergelijke regeling niet zou voldoen aan de verder strekkende verwachtingen van de Groote nationale volksbijeenkomst. De onderhandelingen, die door de Chineesche regeering, vooral met Londen — als de meest-belanghebbende — ijverig waren voortgezet, hebben, zooals thans bekend is geworden, niet tot een gunstig resultaat geleid, Londen wil de bijzondere rechten nog niet prijsgeven.

Naar aanleiding hiervan heeft de Chineesche minister van Buitenlandsche Zaken den 4en Mei een verordening uitgevaardigd, die het decreet van 1929, dat sprak van „met ingang van 1 Januari 1932", reeds thans als geldend verklaart en de bijzonderheden voor de uitvoering vaststelt.

Zoo was aan de kwestie een nieuwe wending gegeven, voordat de Volksbijeenkomst op 5 Mei geopend werd. Intusschen blijft China het land van de verrassingen.

Het leek in den laatsten tijd president Tsiang Kai Sjek voor den wind te gaan. Zelfs het groote vraagstuk door hem aangedurfd, zijn overgang tot het Christendom, had aan de hechtheid zijner positie geen afbreuk gedaan. De bijeenkomst te Nanking zou een uitspraak moeten brengen, die deze hechtheid buiten twijfel moest stellen. Maar in de voorafgaande week zijn berichten opgedoken over ernstige woelingen in de zuidelijke provincies Kwantoeng, Fokien, Kweitsjou, Hoenan en Kiangsi, waar de bekende tegenstander van den president, de generaal Jen-Sji-sjan, een beweging zou hebben op touw gezet, die het effect van de Groote volksconferentie te Nanking bij voorbaat bedorven heeft.

Terwijl wij dit schrijven is nog niet bekend, welke waarde aan deze geruchten mag worden gegeven. Wellicht is er echter wel zooveel van waar dat men in Nanking niet tot een afdoende bevestiging inzake de exterritorialiteit zal komen, zoodat de mogelijkheid nog bestaat, dat wij de opheffing nog wel eens zullen hebben te berichten.

Mocht Nanking de houding van de regeering goedkeuren, dan zal het conflict met Engeland, Frankrijk en Amerika uit te vechten zijn. Daar China lid van den Volkenbond is, zou de weg over Genève en het hof te Den Haag kunnen loopen, al is Amerika ook geen lid van dien bond, maar de groote Westersche mogendheden zullen in deze wel andere middelen in toepassing brengen, en China zelf ook.

De tegenwoordige crisis oefent een sterken drang uit tot het aangrijpen van alle mogelijkheden, welke tot een verlaging van de productie-kosten kunnen leiden. Een van de krachtigste middelen om dit doel te bereiken is concentratie, welke de mogelijkheid schept de minder rendabele fabrieken te elimineeren en de beste op volle capaciteit te laten werken. (Wirtschaftliche Mitteilungen der Deutsche Bank und Disconto-gesellschaft.)

Van onze Adverteerders.

Keuken R. F.

Vanuit het Hôtel des Galeries, Gevers Deynootplein te Scheveningen, worden diners uitgezonden, goed verzorgd en smakelijk opgedischt door den aldaar gevestigden pachter, die zijn keuken de R. F.-keuken heeft genoemd. De prijzen zijn concurreerend. Stipt op tijd rijdt de auto van den heer De Wit bij u voor een zindelijke drager bewaart warm en in prima servies de smakelijke spijzen. Niet alleen geniet het publiek van de voortreffelijke kookpraestaties, welke het hôtel een goeden naam hebben gegeven, maar ook de besparing in het gezin verdient overweging.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 's Gravenhage.

Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs.

Het is in dezen tijd altijd goed zich op reis tegen ongevallen te verzekeren. Zoo verdient het ook aanbeveling, dat de deelnemers (sters) aan onze Excursies zich tegen ongevallen verzekeren. Daarvoor bestaat gelegenheid tegen betaling van f 1.40 per persoon, waarbij zij dan verzekerd zijn voor:

f 5000.— uitkeering bij overlijden;
f 5000.— voor blijvende algeheele invaliditeit;
f 5.— per dag bij tijdelijke invaliditeit.

(Eventueele veelvouden van deze bedragen kunnen desgewenscht opgegeven worden. Voor verzekering van resp. f 10.000.—, f 10.000.— en f 10.— per dag, is dus f 2.80 per persoon verschuldigd). Degenen, die hiervan gebruik wenschen te maken, gelieven dit spoedigst mogelijk op te geven onder duidelijke vermelding van naam en voornamen aan den Secretaris van de Afdeeling Den Haag, Jacob Hopstraat 12, die dan voor de collectieve verzekering zal zorgen.

Voorts wordt bekend gemaakt, dat de reissom der achtdaagsche excursies definitief vastgesteld is op f 100.— per persoon. Deze reissom dient voor de eerste excursie, welke op 18 Juni a.s. vertrekt, gestort te zijn vóór of uiterlijk óp 25 Mei 1931 op giro-rekening *No. 135120* van den Secretaris-penningmeester van de Afd. Den Haag der Ver. Oost en West, Jacob Hopstraat 12, eventueel verhoogd met f 1.40 per persoon voor ongevallenverzekering (resp. f 2.80 p.p. voor veelvouden, zooals hierboven aangegeven).

Voor de tweede excursie, welke op 2 Juli a.s. vertrekt, dient de reissom vóór of uiterlijk óp 10 Juni 1931 gestort te zijn.

Zij, die de reissom voor de excursies in contanten wenschen te voldoen, kunnen het verschuldigde bedrag van f 100.— eventueel verhoogd met de ongevallenverzekering, storten bij den secretaris-penningmeester van de Afd. Den Haag, Jacob Hopstr. 12.

Nog wordt in herinnering gebracht, dat de deelnemers(sters) aan de excursies in het bezit moeten zijn van een geldig Paspoort of van een Bewijs van Nederlanderschap met fotografie.

Eerste en tweede reis is volteekend; derde excursie zal bij voldoende deelname vermoedelijk 16 Juli a.s. vertrekken.

Voor eventueele correspondentie s.v.p. postzegel bijsluiten.

De Secretaris
J. C. BAUDOIN.
Jacob Hopstraat 12.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Aan de leden der afdeeling Den Haag van „Oost en West".

In het belang der administratie en ter vermijding van omslachtigheid wordt men beleefd verzocht de jaarlijks verschuldigde contributie rechtstreeks te voldoen aan den Secr.-Penningmeester der afdeeling Den Haag, den heer J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12, Den Haag, giro no. 135120 — en dus niet aan het Algemeen Secretariaat.

Adresverandering.

Den leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland, aan den Administrateur der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag; in O.-Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den heer L. M. F. Plate, Bromostraat 9, Malang; in Suriname aan den heer H. J. Wolff, en in Curaçao aan den heer H. J. C. Bodenburg Hellmund, Secretaris der aldaar gevestigde Afdeeling.

Ter overdenking.

Aan hen, die de Vereeniging „Oost en West", bij uiterste wilsbeschikking wenschen te bedenken, wordt daartoe de volgende vorm aanbevolen:

„Ik vermaak aan de Vereeniging „Oost en West", zetel Den Haag, waarvan de Statuten zijn goedgekeurd laatstelijk bij K. B. van 1 September 1927, No. 22, de som van ....
uit te keeren binnen .... maanden na mijn overlijden, vrij van alle kosten en rechten.

VAN DE REDACTIE.

Radiotelefoonverkeer met Indië.

Gedurende de maand Aril 1931 werden in het radiotelefoonverkeer met Ned.-Indië in totaal 299 gesprekken gevoerd, waarvan er 126 in Nederland en 173 in Indië werden aangevraagd.

Van de hier te lande aangevraagde gesprekken hadden er 52 betrekking op zakelijk- en 74 op familieaangelegenheden. Voor Indië bedroegen deze aantallen resp. 59 en 114.

In totaal werden 138 gesprekken in Nederland van huis uit gevoerd, waarvan in Nederland 53 en in Indië 85 werden aangevraagd.

In het radiotelefoonverkeer van Indië met andere landen via Nederland werden in April in totaal 8 gesprekken gevoerd, n.l. met Engeland 3, België 2, Oostenrijk 1, V.S. van Amerika 2.

Luchtmail voor Indië.

Met het vliegtuig, dat 30 April j.l. van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken, werden 26 zakken luchtpost verzonden met een totaal gewicht van 214 K.G. 425 G. bruto en 19 5K.G. en 425 G. netto.

De zending bevatte 14699 brieven beneden 5 gram, 126 briefkaarten en postwissels, 8042 stukken zwaarder dan 5 gram, 644 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; totaal 23511 stuks.

Radiotelefoondienst Nederland—Ned.-Indië.

Ten gerieve van de gebruikers van den dienst is, in overleg tusschen de wederzijdsche administratiën bepaald dat de rechtstreeksche radiotelefoonverbinding Nederland Ned. Indië ook op de verjaardagen van het Koninklijk Huis gedurende de normale diensturen zal zijn opengesteld.

Alphabetische opgave van leden der Vereeniging „Oost en West" die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen over verschillende onderwerpen.

C. P. J. BLOK, gep. Ass. resident, laatstelijk van Soerakarta, de Riemerstraat 6, Den Haag. — Javaansch en Maleisch.

A. VAN DIJK, plv. Inspecteur Inlandsch Onderwijs, Celebesstraat 74: Javaansch.

L. CH. A. FONTEYN, gep. Ass. resident, Jacob Gillesstraat 1, Den Haag. — Maleisch en Javaansch in geheelen omvang.

J. F. H. GIJSBERTS, Gep. Hoofd eener school in Ned Oost-Indië: H. T. O. Laakkade 80, Den Haag, Kamer 126. — Privaatlessen op alle uren van den dag in alle vakken van het L. O. en, voor zoover de vakken op de H. B. S. betreft, ook voor lessen in Fransch, Ned. taal en letterkunde, Geschiedenis, Aardrijkskunde en Cosmographie. Genegen leerlingen aan huis te ontvangen voor toezicht op werk.

B. VAN GELDER, Fuchsiastraat 53, Den Haag. — Methodisch hygiënisch spreken.

H. HAYTINK, Oud Direct. leeraar van Curaçao, Pontanuslaan 80, Arnhem. — Privaatlessen in Spaansch en andere talen.

HET NED. TECHNICUM „P. B. N. A.", Directeur E. J. Rothuizen, en F. Wind, Arnhem. Is een volledig ingerichte technische school, die volgens de schriftelijke methode opleidt voor alle technische examens en beroepen. Toezicht van het Rijk en K. I. van Ingenieurs op de eindexamens.

J. J. M. H. NIJST, Lid Ned. Inst. van acc., Sloetstraat 3, Nijmegen, Korte Poten 28, Den Haag, Privaatles accountancy.

J. ISRAËL, Oud-adj. Translateur van de Javaansche taal te Soerakarta, beëedigd translateur hier te lande, Soestdijk. — Javaansch, vervaardigen van schriftelijke vertalingen uit het Hollandsch in het Javaansch en omgekeerd. Stelt zich ook in andere plaatsen beschikbaar.

A. H. JANSEN, Jacob Ruysdaallaan 21, Bussum. — Maleisch (grammatica, conversatie, spreken) geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn en 's-Graveland.

W. KEIZER, Mariaweg 50, Oosterbeek. — Soendaneesch en Maleisch.

DRA. A. PAARDEKOOPER, Leerares M. O. Hondecoeterstraat 24, Amsterdam (Z.) — Privaatles Engelsche taal en letterkunde, Handelscorrespondentie, Gramatica en Conversatieles.

Mr. E. RIJKE, Oud Ind. Recht. Ambtenaar, Wittesingel 58, Leiden. — Ned. Ind. Wetboek, Adatrecht, Staatsinstellingen van Ned. Oost- en West-Indië, Javaansch, Maleisch en Madureesch.

W. RIJKEE, oud-hoofdonderwijzer in Ned.-Indië, Thomsonlaan 25, Den Haag. — Omgangs-Maleisch.

J. J. F. SCHREUEL, Gep. Ass. Res. Beeklaan 108, Den Haag. Maleische taal en letterkunde.

A. A. SCHOEVERS, Stadhoudersplein 3, Den Haag. — Stenografie, Machineschrijven.

P. D. VISSER, Frederik Hendriklaan 162, Den Haag. —Maleisch (gramatica, correspondentie, omgangstaal) en wiskunde.

A. H. J. G. WALBEEHM, Witterozenstraat 54, Leiden. — Javaansch en Maleisch.

Mr. Drs. P. A. F. BLOM, Cand. Notaris, oud Recht. Ambtenaar O. I., Hoogstraat 10, Bergen op Zoom. — Lessen schriftelijk en mondeling voor Ind. notariaat en doct. examen Indisch Recht, Economie en Kol. Economie.

G. L. REINDERHOFF, M. O. Boekhouden en Practicus, Sweelinckstraat 108, Haag. Privé- en Clublessen ter opl. v. practijk en de practijk-examens (Mercurius en Ver. v. Leeraren boekh.) Resultaten ter kennisneming.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

Mej. R. A. Hoolboom, waarn. leerares b. d. Alg. Midd. School, Frankenslag, 78, Den Haag; H. J. Stokvis, controleur 1e kl. b.d. P.T.T., Bosboom Toussaintstraat 43, Amsterdam-West; H. G. J. P. van Geet, contr. 1e kl. b. d. P. T. T., Vredenoordlaan 10B, Rotterdam; J. P. Ader, afd.-chef der 4de afd. b. d. S.S. en Tr., Poste restante, Den Haag; mej. F. S. A. Andela, comm. b. d. Weeskamer te Soerbaja, Boomberglaan 24, Hilversum; mej. I. Hartsteen, comm. kashoudster b.d. Weeskamer te Soerabaja, alsvoren; A. W. Duyts, ambt. 4e. kl .b. d. In-, Uit- en Doorvoer, Joh. Camphuysstraat 195, Den Haag; mej. J. C. Statius Muller, adj.-commies bij de adm. v. Financiën, Azaleastraat 31, Den Haag.

Met Pensioen.

Ir. J. A. Keukenmeester, hoofd van het bedrijf der Telegrafie, van 1 Mei af, Koningin Emmakade 157, Den Haag (nu 2e Sweelinckstr. 124), C. Laseur, controleur b.d. Pandhuisdienst, v. Speykstraat 118, p.a. B. Koren, Amsterdam; mevr. M. J. Kramer geb. Boer, ond. a.d. Openb. Holl.-Inlandsche School te Tandjong, Schouwweg 31, Wassenaar.

Mutatiestaat van 29 April tot 6 Mei '31

Nieuwe Leden: | **Voorgesteld door:**

Nieuwe Leden	Voorgesteld door
H. Duinker, Amsterdam, 2e Const. Huygensstr. 32.	Secretaris Afd. Amsterdam.
J. M. Hagenbeek, Velp (G.), Zutphensche Straat 29.	Eigen aanmelding.
A. M. C. Seeuwen, Majoor b.d., Nijmegen, Berg en Dalsche Weg 281.	den heer J. G. Lutz te Nijmegen.
Mejuffrouw E. Arrias, Den Haag, v. Blankenburgstraat 67.	Secretaris Afd. Den Haag.
L. Croïn, Den Haag, Frederik Hendrikplein 26.	den heer J. N. van West te Den Haag.
Mejuffrouw M. Monsanto, Den Haag, Willem de Zwijgerlaan 86.	Mejuffrouw A. von Königslöwte, Den Haag.
K. R. Perretsz, Indol. Stud., Den Haag, Goudenregenstraat 122.	den heer F. A. Perretsz te Den Haag.
J. Rijks, Den Haag, Cornelis van der Lijnstraat 41.	Mevr. J. Schomaker—van Assendelft te Den Haag.
J. v. Schelven, Arts, Willemstad, Pietermaaiweg 170.	Dr. H. Polvliet te Willemstad.
W. G. Booden, Agent Burgerpolitie, Willemstad W.-I. Compagniestraat.	Dr. H. Polvliet te Willemstad.

Afschrijvingen:

Mejuffrouw F. H. C. Steens Zijnen, Nijmegen, Straalmanstraat 5. — Ned. Ind. Spoorweg Mij c.o. Ir. Wouter Cool, Semarang, Woengkalweg Noord 16.

Adresveranderingen:

Rectificaties: Dr. Th. J. G. Gaerste, thans: Willemstad, Hoogstraat 54.
C. Hoek, Oud-Havenmeester, thans: Willemstad, Waaigat.
Dr. H. Polvliet, Voorzitter van de Afd. Curaçao, te Willemstad, van: Hoogstraat 51, naar: Weg naar Plantersrust 8.
J. Ph. de Bondt, van: Dordrecht naar Zeist, Timmermanlaan 15. f 5.—.
Mevrouw W. P. de Ligny—Bär, Utrecht ,van: Nassaustraat 23, naar: Boomstraat 3.
C. M. A. Groeneveld, Amsterdam, van Marnixstraat 364, naar: Wouwermanstraat 39.
Mevrouw H. S. Kock—Waworoentoe, Amsterdam, van: Vossiusstr. 18, naar: Overtoom 412.
J. H. Soumokil, Amsterdam, van: Vossiusstr. 18, naar: Overtoom 412.
R. A. J. van Delden, Hilversum, van: Sweelincklaan 18, naar: 's-Gravelandsche Weg 82a.
K. W. L. Bezemer, van: Wageningen, Lawicksche Allée 17, naar: Heemstede, Hendrik de Keijzerlaan 7.
Dr. H. Uittien, Deventer, van: Pothoofd 9, naar: p.a. Middelb. Kol. Landbouwschool, Brinkgreverweg 61.
E. A. Boerenbeker, Indol. Stud., Den Haag, van: Goudenregenstr. 224, naar: Lumeystraat 36.
Mevrouw de Weduwe A. Breevoordt—Stieler, Den Haag, van: Koningsplein 12, naar: Suezkade 177.
J. van der Hal, van: Den Haag, Hanenburglaan 215, naar: Scheveningen, Doornstraat 19.
H. J. van Hasselt, Oud-O.-I.-Hoofdambt., Den Haag, van: Ieplaan 85a, naar: Gr. Hertoginnelaan 223.
Mevrouw J. H. v. d. Hoek—de Zwaan, van: Scheveningen, Middelburgsche Straat 43/1, naar: Den Haag, Koningin Emmakade 157.
R. H. V. de Lannoy, Oud-O.-I. Ambt., Den Haag, van: Hofwijckplein 38, naar: Herman Costerstraat 379.
J. C. A. ter Beek, Den Haag, van: Boetzelaerlaan 205, naar: Buys Ballotstraat 35.
H. Rups, Den Haag, van: J. P. Coenstr. 25, naar: Laan van Meerdervoort 800.
J. H. Th. van der Maesen, O.-I.-Ambt., m.v., Den Haag, van: Groot Hertoginnelaan 257, naar: Conradkade 47.
F. G. Putman Cramer, Resident van Bantam, m.v. van Serang, naar: Chateau de Baumettes, Rue de Baumettes 16, te Nice.
J. W. Gonggrijp, Inspecteur Boschwezen, thans: Buitenzorg, Bataviasche Weg 28.
L. C. Feekes, thans te Singosari bij Malang.
S. C. Plantinga, thans: Luitenant-Kolonel Inf. te Pontianak.
J. J. M. A. Popelier, thans: Resident te Pekalongan.
H. van Ree, thans: Luit.-Kolonel Intendant te Bandoeng, Riouwstraat 31.
G. Scheffel, thans: Ass.-Resident te Lawang.
H. W. Schröder, thans: Ass.-Resident te Blitar.
F. J. E. Siegers, thans: Gep. Ambt. Pandhuisdienst te Meester-Cornelis, Leonielaan 4.
P. L. Verschoor, 2de Luit.-Inf., thans te Padang.
D. van Wijk, Controleur B.B. thans te Sintang.